

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**КАФЕДРА СТРАХУВАННЯ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА РИЗИК-
МЕНЕДЖМЕНТУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Студентки магістратури заочної
форми навчання,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
освітньої програми «Фінансові інститути та
ризик-менеджмент»
Гончарук Наталії Іванівни

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Лобова Оксана Миколаївна

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань
Студент _____
(підпис)

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії рішенням кафедри
страхування, банківської справи та ризик-менеджменту від «18» травня 2022 р.,
протокол № 11.

Завідувач кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту,
доктор економічних наук, професор
Приказюк Наталія Валентинівна

(підпис)

Київ - 2022

АНОТАЦІЯ

Гончарук Н.І. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії.

Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – Кафедра страхування, банківської справи та ризик-менеджменту, економічний факультет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2022.

В роботі була з'ясована сутність фінансової стійкості суб'єктів господарювання реального сектору економіки України. Визначено тлумачення терміну «фінансова стійкість» відповідно до законодавства України та з точки зору економічної теорії, а також порівняння визначення відповідно до тлумачення різними вченими. Розглянуто особливості формування фінансової стійкості страховика та основні компоненти, які необхідні для аналізу.

Охарактеризовано динаміку основних показників для визначення фінансової стійкості страхової компанії та основні етапи процесу управління фінансовою стійкістю. Визначено методи управління фінансовою стійкістю та етапи безпосереднього впливу на фінансову стійкість страхових компаній, як одного і з головного суб'єкта господарювання реального сектору економіки. Визначено основні переваги та недоліки моделей, які використовуються для визначення фінансової стійкості ТОП 3 страхових компаній, а саме: «Уніка», «Провідна» та «Універсальна».

Охарактеризовано страховий ринок з non-life страхування в Україні. На основі показників з фінансової звітності розраховано показники оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю ТОП 3 страхових компаній. Також розрахований вплив вільних резервів, склад та структура витрат на фінансову стійкість та вплив страхового портфеля на страхові платежі.

Розглянуто шляхи покращення фінансової стійкості для страхових компаній в цілому та для ТОП 3 обраних. В їх основу входить встановлення фронт-офісів страхових компаній в торгових центрах та банках. На дослідженні чітко є зрозумілою доцільність встановлення таких фронт-офісів, а також їх переваги та недоліки.

Охарактеризовано страхування як метод управління фінансовою стійкістю. Запропоноване авторське трактування підходів щодо визначення поняття «фінансової стійкості страхових компаній». Визначено основні чинники, які задіяні та найбільш впливають на фінансову стійкість страхових компаній. Розглянуто переваги та недоліки обраних моделей щодо визначення фінансової стійкості страхових компаній, як суб'єктів господарювання реального сектору економіки. Надано рекомендації для самих страхових компаній для збільшення кількості страхувальників та розвитку самих страхових компаній, а також органам державної влади щодо вдосконалення законодавчої бази пов'язаного з оцінкою фінансової стійкості страхових компаній. Розглянуто і зарубіжний досвід щодо дослідження фінансової стійкості страхових компаній та надано рекомендації стосовно їхнього досвіду для наших страховиків.

Розкрито теоретичні підходи щодо оцінки фінансової стійкості страхової компанії

Ключові слова: страхова компанія, фінансова стійкість, динаміка, фронт-офіс, модель, коефіцієнтний аналіз, методи управління фінансовою стійкістю.

Список публікацій магістра:

1. Гончарук Н.І, Лобова О.М. Вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість страхових компаній та шляхи їх вирішення. Економічні науки. «Eurasian scientific discussions» : збірник наукових праць. 2022 с. 276.[12].
2. Гончарук Н.І, Лобова О.М Особливості управління фінансовою надійністю страховика. Економічні науки. «Topical issues of modern science, society and education» : збірник наукових праць. 2022 с. 791.[13].

ANNOTATION

N. Honcharuk. Managing the financial stability of the insurance company.

Qualifying master's thesis in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. - Department of Insurance, Banking and Risk Management, Faculty of Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, 2022.

This work clarified the essence of the financial stability of economic entities of the real sector of the economy of Ukraine. The interpretation of the term "financial stability" in accordance with the legislation of Ukraine and in terms of economic theory, as well as a comparison of the definition in accordance with the interpretation of different scholars. Features of formation of financial stability of the insurer and the basic components which are necessary for the analysis are considered.

The dynamics of the main indicators for determining the financial stability of the insurance company and the main stages of the process of managing financial stability are described. Methods of financial stability management and stages of direct impact on the financial stability of insurance companies as one of the main economic entities of the real sector of the economy are identified. The main advantages and disadvantages of the models used to determine the financial stability of the TOP 3 insurance companies, namely: "Unique", "Leading" and "Universal".

The insurance market of non-life insurance in Ukraine is characterized. Based on the indicators from the financial statements, the indicators for assessing the effectiveness of financial stability management of the TOP 3 insurance companies were calculated. The impact of free reserves, the composition and structure of costs on financial stability and the impact of the insurance portfolio on insurance payments are also calculated.

Ways to improve financial stability for insurance companies in general and for the TOP 3 selected are considered. They are based on the establishment of front offices of insurance companies in shopping malls and banks. The study clearly understands the feasibility of establishing such front offices, as well as their advantages and disadvantages.

Insurance is characterized as a method of managing financial stability. The author's interpretation of approaches to defining the concept of "financial stability of insurance companies" is proposed. The main factors that are involved and most affect the financial stability of insurance companies are identified. The advantages and disadvantages of the selected models for determining the financial stability of insurance companies as entities of the real sector of the economy are considered. Recommendations are provided for the insurance companies themselves to increase the number of policyholders and the development of the insurance companies themselves, as well as public authorities to improve the legal framework related to the assessment of the financial stability of insurance companies. Foreign experience in studying the financial stability of insurance companies and recommendations for their experience for our insurers are also considered.

Theoretical approaches to assessing the financial stability of an insurance company are revealed

Key words: insurance company, financial stability, dynamics, front office, model, coefficient analysis, methods of financial stability management.

List of master's publications:

1. Honcharuk N., Lobova O. The influence of internal and external factors on the financial stability of insurance companies and ways to solve them. Economic sciences. "Eurasian scientific discussions": a collection of scientific papers. 2022 s. 276. [12].
2. Honcharuk N., Lobova O. Features of managing the financial reliability of the insurer. Economic sciences. "Topical issues of modern science, society and education": a collection of scientific papers. 2022 s. 791. [13].

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	6
1.1. Сутність та особливості формування фінансової стійкості страховика	6
1.2. Методи управління фінансовою стійкістю страхової компанії.....	12
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ	19
2.1. Динаміка основних показників діяльності ТОП 3 страхових компаній	19
2.2. Управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УКРАЇНІ.....	38
3.1 Розробка рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю страхової компанії.....	38
3.2 Впровадження зарубіжного досвіду управління фінансовою стійкістю страхової компанії.....	44
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Фінансова стійкість страхової компанії або іншого господарюючого суб'єкта є вкрай важливим атрибутом його діяльності та економічної стабільності, яка характеризує результат його поточного, інвестиційного та фінансового росту.

Актуальність управління фінансовою стійкістю страхової компанії, як для самих страхових компаній, так і для ряду державних інститутів, обумовлена посиленням практики державного регулювання страхової справи з метою дотримання вимог закону України «Про страхування», ефективного розвитку страхових послуг, захисту інтересів і прав страхувальників, страховиків, держави та інших зацікавлених осіб. Крім того, у міжнародній страховій практиці навіть у стабільному макроекономічному середовищі вимоги до фінансової стійкості періодично переглядаються, зокрема відбувається їх підвищення, щоб гарантувати платоспроможність страхових компаній. Регулюючи розміщення мобілізованих грошових коштів страхувальників (страхових премій), держава має можливість фінансувати розвиток інфраструктури економіки, що збільшує і рівень життя населення країни. Тому важливо відстежувати фінансову стійкість страхової організації, а також враховувати фактори і процеси, що впливають на стан фінансів страховика.

Рівень розробки теми дослідження у науковій літературі. Питання, пов'язані з покращенням управління фінансовою стійкістю страхових компаній в даний час є досить актуальним напрямком досліджень як у вітчизняній, так і у зарубіжній літературі. Розробці системи показників оцінки фінансової надійності страховика присвячені праці А.М. Кривенцової, О.В. Павловської [24], І.Г. Аберніхіної, І.С. Сокиринської [1], Л.А. Приступи, О.О. Гензери, О.С. Мельничука [39], Н.М. Бакалової [3], О.А. Сич, Х.П. Павлосюка [53], О.П. Павленко [34], Т.А. Мельник [28], та ін. Різні аспекти управління фінансовою стійкістю страхових компаній розглядають Г.С. Бовсуновська [6], І.В. Курига, К.Л. Ларіонова [25], І.О. Чкан [58], Л.І. Васечко [8], Н.К. Мамедов [20], Н.В.

Супрун, Т.О. Петрішина [55], О.В. Корват, Р.В. Пікус, М.В. Балицька [35], С. Король [22] та ін. Разом з тим слід зазначити, що у зв'язку із складною військово-політичною ситуацією та ускладненням фінансових відносин всіх рівнів, а також у зв'язку із зміною регулятора страхового ринку дана тема не втрачає свої актуальності та потребує подальших досліджень.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних засад управління фінансовою стійкістю страховиків та визначення їх напрямів вдосконалення

Для досягнення поставленої мети визначені наступні **завдання**:

- визначити сутність та особливості формування фінансової стійкості страховика;
- охарактеризувати методи управління фінансовою стійкістю страхових компаній;
- виявити динаміку основних показників діяльності страхових компаній;
- визначити особливості управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній;
- запропонувати рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю страхової компанії;
- з'ясувати можливості впровадження зарубіжного досвіду управління фінансовою стійкістю страхової компанії.

Об'єктом дослідження виступає процес управління фінансовою стійкістю страхової компанії та сукупність економічних відносин, які виникають при цьому.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю страхової компанії.

Для досягнення поставленої в роботі мети були використані методи теоретичного аналізу та синтезу з метою вивчення наукових підходів до сутності управління фінансовою стійкістю страхової компанії, визначення методів та стратегій управління; метод контент-аналізу з метою вивчення законодавчого регулювання питань управління фінансовою стійкістю страхових компаній;

економіко-статистичні методи для аналізу основних показників діяльності страхових компаній та визначення залежності фінансової стійкості страхових компаній, метод прогнозування у процесі розробки шляхів покращення фінансової стійкості для TOP 3 страхових компаній, а також методи систематизації та наукового узагальнення під час підбиття підсумків роботи.

Інформаційною базою дослідження є вітчизняні та міжнародні нормативні акти в галузі страхування, наукові розробки зарубіжних і вітчизняних фахівців в області страхової справи, що стосуються питань управління фінансовою стійкістю страхових компаній, фінансова звітність страхових компаній України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в ньому висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані страховими компаніями в рамках вирішення проблеми управління фінансовою стійкістю. Запропоновані пропозиції щодо зниження операційних ризиків і витрат страхових компаній шляхом відкриття фронт-офісів у діючих торговельних мережах або в установах банків.

Апробація основних положень, висновків і результатів роботи. Робота була апробована на III Міжнародній науково-практичній конференції в Барселоні та VIII Міжнародній науково-практичній в Харкові. Тези на тему: «Особливості управління фінансовою надійністю страховика» були надруковані в збірнику «Topical issues of modern science, society and education». Другі тези з конференції в Барселоні на тему: «Вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість страхових компаній та шляхи їх вирішення» були надруковані в збірнику «Eurasian scientific discussions».

Обсяг та структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг – 87 сторінок. Робота містить 6 рисунків, 9 таблиць, 3 додатки, а список використаних джерел нараховує 73 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність та особливості формування фінансової стійкості страховика

На даний момент в Україні важливу роль і динамічний розвиток має така сфера економічного життя, як страхування, яка виступає невід’ємною складовою ринкових відносин. Значення страхового ринку полягає у тому, що він виступає значним фактором позитивного впливу на економіку. Страхування дає всім суб’єктам господарювання впевненість у відшкодуванні збитку. Страхова діяльність має багато відмінностей в порівнянні з іншими видами підприємницької діяльності. Головним чином це проявляється у відповідальності страховика щодо виконання прийнятих зобов’язань перед своїми клієнтами-страхувальниками. Надаючи стабілізуючий вплив на економіку країни завдяки функції відшкодування збитку від різних несприятливих подій, страхування виступає також і в ролі регулятора ринкових процесів.

Дуже важливим поняттям при визначенні ефективності фінансової діяльності страхової організації в даний час є її фінансова стійкість. Дане поняття є більш широким за своїм значенням на відміну від ряду факторів, що визначають ефективну діяльність страхової організації, адже фінансова стійкість охоплює оцінку діяльності страховика з багатьох сторін [4, с.89].

Під дефініцією «стійкість організації» розуміється здатність системи зберегти якість в динамічному середовищі [61, с.5]. Як елемент системи фінансова стійкість знаходиться під впливом інших елементів системи і реалізує в собі ряд економічних факторів. Видається, що фінансову стійкість можна

аналізувати, як здатність суб'єкта фінансового ринку зберегти кількість і якість своїх фінансових ресурсів при зміні макро- і мікро- середовища.

Термін «фінансова стійкість» є вивідним від англійського «financial stability» (фінансова стабільність). Окремо поняття «стійкість» означає здатність будь-якого економічного суб'єкта підтримувати свої властивості чи характеристики в незмінній формі. Згідно з тлумачним словником Даля «стійкість» – це спроможність суб'єкта або предмета вистояти супроти сили, встояти, не поступитися чомусь, а відповідно до словника української мови – це здатність довго зберігати і проявляти свої властивості, не піддаватися руйнуванню, псуванню [9].

Страхова організація є суб'єктом фінансового ринку, має суттєві особливості в джерелах формування фінансових ресурсів, їх структури і русі, що визначено місцем страхування в суспільному відтворенні. Забезпечуючи страховий захист, страхова організація включається в сферу особливих відносин, які виражають категорію страхування. В ході кругообігу грошових коштів страхової організації з'являються певні відносини, при цьому кошти страховика не втрачають характеру фінансових ресурсів, оскільки фінанси – категорія з більш широкою сферою дії, ніж страхування. В силу замкнутого кола страхових відносин в розподілі збитку – страхові ресурси мають цільовий характер і можуть бути використані на покриття фінансових зобов'язань за договором страхування [22, с.306].

Страховий ризик, що лежить в основі страхових операцій об'єктивно визначає підвищення вимог до якості фінансових ресурсів страхової організації [16, с.278]. Дані вимоги санкціонують поряд із зазначеними вище двома ознаками фінансової стійкості – платоспроможністю та здатністю до розвитку, виділити специфічну ознаку фінансової стійкості, властиву тільки страховій організації: відповідність кількості і якості фінансових ресурсів величині і структурі прийнятого страхового ризику. На думку експертів, фінансову стійкість страхової організації можна визначити як кількісний і якісний стан її

фінансових ресурсів, які забезпечує платоспроможність і розвиток організації в умовах ризику і невизначеності, пов'язаного зі страховим захистом суб'єктів.

В економічній літературі поняття фінансової стійкості страховика трактується неоднозначно. Так, А.М. Кривенцова, О.В. Павловська вказують на те, що «у вітчизняній економічній літературі під фінансовою стійкістю страхових організацій прийнято розуміти постійне збалансування або перевищення доходів над витратами страховика в цілому по страховому фонду за тарифний період» [24, с.138]. Водночас Т.А. Мельник. під фінансовою стійкістю страхової організації розуміє «її здатність виконати свої зобов'язання перед страхувальниками з виплат страхового відшкодування в суворій відповідності до законодавства і в обумовлені договором страхування терміни» [28, с.16].

Фінансова стійкість страхових організацій – це постійне балансування або перевищення доходів над витратами по страховому грошовому фонду, що формується зі сплачуваних страхувальниками страхових внесків (премій).

Більшість же вчених, таких як І.Г. Аберніхіна, І.С.Сокиринська [1], Л.І. Васечко [8], О.П. Павленко [34], Л.А. Приступа, О.О. Гензера, О.С. Мельничук [39], єдині в трактуванні фінансової стійкості як здатності збереження платоспроможності і можливості виконання зобов'язань в динаміці. Сходяться вони і в думці, що фінансова стійкість може досягатися управлінням грошовими потоками, яке забезпечувало б певне співвідношення власних і позикових коштів. І.В. Курига, К.Л.Ларіонова під фінансовою стійкістю страхової організації також розуміє її здатність своєчасно і в передбаченому обсязі виконувати взяті на себе поточні і майбутні зобов'язання перед усіма суб'єктами за рахунок власних і залучених коштів [25, с.52].

Фінансова стійкість страховика включає в себе страховий портфель, рівень його платоспроможності та якість активів [65].

Одним з варіантів трактування поняття фінансова стійкість страхової компанії може бути представлення її як можливості страховика зберігати або відновлювати свою платоспроможність при її можливому порушенні. В даному

випадку доцільно визначити причини виникнення ситуацій, при яких платоспроможність страхової організації може бути порушена, іншими словами визначити фактори, які здатні зробити негативний вплив на фінансову стійкість страхової компанії.

Щоб отримати належний рівень фінансової стійкості, кожна страхова компанія повинна вдаватись до пошуку адекватних методів розрахунку страхових премій, повинна розширювати власне страхове поле, щоб скласти вірну структуру власного портфеля страхової компанії[62].

При пошуку оптимального кількісного та якісного обсягу активів і зобов'язань, страхова компанія забезпечує собі повну фінансову стійкість і завдяки цьому вона має можливість покривати всі свої фінансові зобов'язання в повному обсязі, не відтерміновуючи їх. Іншими словами, вона знаходиться в постійному балансуванні своїх доходів і витрат, а результатом цього балансування є доходи, які дорівнюють витратам, або перевищують їх [68].

Чинники, які мають вплив на фінансову стійкість страхової компанії як систему, прийнято ділити на дві групи: внутрішні і зовнішні. Дана класифікація вважається найбільш актуальною для управління фінансовою стійкістю страхової компанії, адже вона передбачає забезпечення будь-якого зовнішнього впливу на компанію внутрішніми змінами, які допоможуть зберегти баланс фінансово-господарської діяльності компанії.

Фінансова стійкість страхових організацій є основою виконання страховиками основних функцій щодо формування страхового захисту та виконання зобов'язань перед страхувальниками. Поряд із зазначеними основними завданнями фінансова стійкість страхових організацій дозволяє здійснювати функції інституційного інвестора, забезпечувати виконання соціальних, податкових зобов'язань, сприяє виконанню державних та регіональних програм.

При цьому гарантіями забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика вважаються наступні параметри:

- економічно обґрунтовані страхові тарифи;

- сформовані страхові резерви, кошти яких достатні для виконання зобов'язань зі страхування, співстрахування, перестрахування, взаємного страхування;

- власні кошти (капітал);

- перестрахування (діяльність зі страхування одним страховиком (перестраховиком) майнових інтересів іншого страховика (перестраховальника), пов'язаних з прийнятим останнім за договором страхування (основним договором) зобов'язанням по страховій виплаті [54, с.138].

Той факт, що забезпечення фінансової стійкості відіграє особливу роль для страхової компанії, багато в чому можна пояснити специфікою її діяльності. Основним видом діяльності страхової компанії є надання страхових послуг клієнтам, в основі яких закладена категорія ризику, і, як наслідок, управління ризиком є однією з характерних рис страхової організації. Ще однією винятковою рисою страхової компанії є використання в операційній та інвестиційній діяльності не тільки власних коштів, а й коштів страхових резервів і фондів. Це пов'язано з тим, що страхова послуга є гарантією компенсації страховою компанією збитку, понесеного страхувальником в результаті настання певного стану, яка носить імовірнісний характер, але за договором страхування строковий внесок проводиться при укладенні такого договору [7, с.21]. Таким чином, страхова компанія отримує страхові внески від своїх клієнтів, частина яких спрямовується на формування різних резервних фондів, що і складає позиковий капітал страхової компанії. Тому абсолютно нормальною є ситуація, при якій частка позикового капіталу страхової компанії значно перевищує частку власного капіталу. З цього випливає ще одна особливість страхової компанії – це законодавчо регламентований обов'язок страхової компанії розміщувати власні кошти в активи на умовах диверсифікації, прибутковості, ліквідності та зворотності.

Зі сказаного вище випливає, що фінансова стійкість страхової компанії дозволяє не тільки гарантувати її платоспроможність на даний момент часу і в

майбутній період, а й забезпечити можливість відповідати за діючими зобов'язаннями, в тому числі за укладеними договорами страхування.

Щодо нормативно-правової бази для забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Найважливішим напрямом державного регулювання діяльності страхових компаній є встановлення державою вимог щодо їхньої платоспроможності та нагляд за дотриманням цих вимог [12]. Саме тому в межах розгляду міжнародного рівня в межах розгляду міжнародного рівня інституційного забезпечення регулювання страхової діяльності необхідно виділити проект Solvency, що складається з двох частин: Solvency I (спрощені вимоги до платоспроможності) та Solvency II (базові вимоги до платоспроможності). Директива 2009/138/ЄС про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестрахування, відома також як стандарт Solvency II [63, с.12], у свою чергу зазначає, що основною метою регулювання і нагляду за страхуванням і перестрахуванням є адекватний захист власників страхових полісів і бенефіціарів, і при цьому фінансова стабільність, справедливі і стабільні ринки є іншими цілями регулювання і нагляду за страхуванням і перестрахуванням, які також варто брати до уваги, однак вони не повинні перешкоджати здійсненню основної мети

07 червня 2018 року було прийняте Розпорядження Нацкомфінпослуг № 850 «Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика» [45], що анулює діюче до нього Розпорядження Нацкомфінпослуг від 23 лютого 2016 року № 396 «Про затвердження положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика» [44]. Розпорядження № 850 передбачало наступні нововведення:

- зміна порядку розрахунку нормативу достатності активів;
- встановлення нормативу достатності капіталу власника істотної участі та нормативу якості активів;
- збільшення переліку прийнятних активів [45].

Такі зміни мали спрямованість на зачистку ринку від недокапіталізованих страховиків, так як вони, маючи великі суми активів, приймали значно більші зобов'язання, відповідно до яких, у разі страхового випадку, виплати проводять за рахунок страхових премій тих договорів, які були оформлені нещодавно.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок про те, що фінансова стійкість для страхових компаній носить в собі сукупне поняття, а саме: доходи перевищують витрати. Тобто завдяки стабільному фінансовому середовищі страховика можна забезпечити безперебійну та процвітаючу роботу компанії зі збільшенням прибутку і капіталу та збереженням платоспроможності та кредитоспроможності. У контексті зміни вітчизняного законодавства щодо нормативно-правового регулювання фінансової стійкості страхових компаній в Україні актуальним завданням є вивчення сучасного стану управління фінансової стійкістю страхових компаній та розробка напрямків підвищення його ефективності.

1.2. Методи управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Діяльність страхової компанії, як і будь-якого господарюючого суб'єкта, пов'язана з її участю у фінансових і грошових відносинах з різними контрагентами, клієнтами, державою, формуванням власного капіталу і резервних фондів, а також використанням та інвестуванням фінансових ресурсів. Саме тому важливою умовою ефективної діяльності страхової компанії є побудова ефективної системи управління фінансовою стійкістю.

Управління фінансовою стійкістю вітчизняних страхових організацій являє собою процес, спрямований на досягнення системою фінансових відносин співвідношення «прибутковість – ризик – ліквідність», заданого в рамках головної стратегічної мети страхової організації. Найважливішим серед внутрішніх факторів, що визначають фінансову стійкість страхової компанії, можна назвати збалансованість страхового портфеля, ступінь

перестраховального захисту, оптимальність інвестиційного портфеля, достатність фінансових ресурсів, забезпечення ліквідності [17, с.130].

Механізм забезпечення фінансової стійкості страхових організації являє собою сукупність прийомів і способів зміцнення фінансової стійкості, а також сувору послідовність процедур фінансового оздоровлення.

Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії передбачає в першу чергу управління активами, пасивами, фінансовими відносинами і грошовим оборотом в цілому. Сутність механізму управління полягає в досягненні такого рівня фінансової стійкості, при якому буде реалізовуватися поставлена страховою компанією стратегічна мета [25, с.53].

Механізм управління фінансовою стійкістю включає в себе певні етапи, що дозволяє страховій компанії чітко визначити необхідний рівень фінансової стійкості і розробляти заходи для його досягнення (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Модель управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Джерело: розроблено автором на основі [25, 38]

Рис.1.1 відображає сутність механізму управління фінансовою стійкістю, оскільки відображає взаємозв'язок між стратегічними цілями, факторами, що впливають на фінансову стійкість, а також основними показниками, що її характеризують. При управлінні фінансовою стійкістю велике значення має установка оперативної та стратегічної мети, від яких залежить визначення значущих факторів, що дозволяють досягти того, до чого прагне страхова компанія. Виявлення та аналіз необхідних фінансових показників дозволяють отримати точне значення фінансової стійкості та виявити заходи щодо її удосконалення.

Важливими умовами ефективного управління фінансовою стійкістю страхової організації є:

- ув'язка цільових індикаторів з конкретними факторами і параметрами фінансової стійкості;
- вибудовування чіткої системи контролю, що дозволяє зіставляти результати з показниками фінансової стійкості.

Системний підхід до управління фінансовою стійкістю передбачає забезпечення системної цілісності у зовнішньому середовищі. В рамках цього підходу виділяються основні блоки, від яких залежить фінансова стійкість:

- врахування специфіки діяльності страхової компанії, її стратегічних цілей та управління ними;
- виявлення основних індикаторів, що об'єднують поставлені перед страховою компанією завдання для ефективного управління фінансовою стійкістю [1, с.75];
- оцінка основних факторів, які дозволяють визначити фінансову стійкість страхової компанії;
- використання інструментів стратегічного менеджменту та моніторингу фінансової стійкості, Страхова компанія може управляти факторами, що впливають на її платоспроможність;
- розробка заходів для досягнення стійкого фінансового стану [40, с.162].

Методи, що застосовуються при управлінні фінансовою стійкістю, можна охарактеризувати як способи, якими страхова компанія раціонально впливає на фінансову сторону діяльності для підвищення рівня фінансової стійкості. Механізм управління фінансовою стійкістю включає в себе конкретні етапи, що дозволяє страховій компанії чітко встановити необхідний рівень фінансової стійкості і розробляти заходи щодо його досягнення (рис. 1.2).

Рис.1.2. Методи управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Джерело: розроблено автором на основі [3; 18; 40]

Застосування тих чи інших методів управління фінансовою стійкістю підпорядковане чинній нормативно-правовій базі, в якій встановлені певні обмеження, за рамки яких страхова компанія виходити не вправі.

На сьогоднішній день практичне управління фінансовою стійкістю страховиків здійснюється здебільшого емпірично, комплексне уявлення про керуючі параметри і очікувані результати присутнє не завжди. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії має починатися з якісного планування кількісних і вартісних показників фінансово-господарської діяльності (бюджетування), оскільки після закінчення звітного періоду цілеспрямований вплив на його показники вже неможливий. Страхова організація, яка бажає ефективно розвивати свою діяльність, повинна враховувати пропоновані фактори і вибирати ту стратегію, яка найбільш прийнятна з точки зору її доцільності.

Таблиця 1.1

Характеристика типів стратегії управління фінансовою стійкістю страхової організації в залежності від факторів, що впливають на фінансову стійкість

Фактори	Активна стратегія	Помірна стратегія	Пасивна стратегія
1	2	3	4
Внутрішня стратегія страхової організації	Підвищення фінансової стійкості; мінімізація ризику	Підтримання поточного рівня фінансової стійкості; баланс між ризиком і прибутковістю розширення діяльності	Підвищення обсягів; максимізація прибутковості
Обсяг власного капіталу	Збільшення обсягу власного капіталу	Збереження обсягу власного капіталу	Прагнення до збільшення обсягу власного капіталу
Розширення клієнтської бази	Прагнення до збереження колишньої клієнтської бази; відмова від ризикованих клієнтів	Збереження клієнтської бази; розширення клієнтської бази при незначних витратах	Активний пошук нових ринків; прагнення до розширення клієнтської бази

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
Перестраховальна політика	Прагнення до збалансованого страхового портфелю, відмова від нетипових ризиків	Прагнення до збалансованого страхового портфелю, допущення нетипових ризиків	Прагнення до збалансованого страхового портфелю, відмова від нетипових ризиків
Тарифна політика	Баланс між величиною страхового тарифу та обсягом клієнтської бази на користь більшого страхового тарифу	Підтримання досягнутого балансу між величиною страхового тарифу та обсягом клієнтської бази	Баланс між величиною страхового тарифу та обсягом клієнтської бази на користь розширення клієнтської бази
Політика інвестування коштів страхових резервів	Дотримання вимог до інвестування страхових резервів; вибір найнадійніших інструментів; пріоритет – збереження страхових резервів	Дотримання вимог до інвестування страхових резервів; прагнення до збереження параметрів інвестування	Дотримання вимог до інвестування страхових резервів; максимізація прибутковості інвестиційного портфеля
Політика інвестування власних коштів	Вибір найнадійніших інструментів; пріоритет – збереження обсягу власних коштів	Прагнення до збалансованого інвестиційного портфелю	Максимізація прибутковості інвестиційного портфелю
Стан регіональної мережі	Розширення регіональної мережі тільки при обов'язковості такого розширення	Розширення регіональної мережі за надійними напрямками	Активне розширення регіональної мережі

Джерело: складено автором на основі [8]

Одним з найважливіших завдань функціонування страхової організації стає пошук оптимальних шляхів формування механізму, що забезпечує фінансову стійкість, обґрунтування пропозицій щодо використання нових принципів і методів оцінки фінансової стійкості, практичне застосування яких у діяльності страхових організацій сприятиме забезпеченню результативності функціонування страховиків.

У вітчизняній практиці страхові організації не повною мірою використовують арсенал напрацьованих теорією і практикою методів зміцнення

фінансової стійкості організації. Так, наприклад, загальні методи, такі, як методи техніко-економічних розрахунків, економіко-статистичні методи, економіко-математичні методи, експертні методи, методи дисконтування і нарощення вартості, методи диверсифікації, методи амортизації активів в тій чи іншій мірі використовуються страховими організаціями. У той же час специфічні методи задіяні не в повній мірі. Наприклад, методи перестраховування, превентивні методи (ухилення від ризиків, запобігання збиткам, мінімізація втрат, передача контролю над ризиком та ін.), методи інвестування, методи розрахунку тарифів, методи розрахунку величини страхових резервів та інші використовуються частіше. Щодо методів моделювання поведінки страхувальників, моделювання зміни фінансової стійкості, моделювання розвитку самої страхової організації, методів комунікації тощо, то тут картина інша – вітчизняні страхові організації їх практично не застосовують. У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне розширення методичної лінійки українських страхових організацій, як спосіб підвищення їх фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

2.1. Динаміка основних показників діяльності ТОП 3 страхових компаній

Загалом на українському страховому ринку діють 210 компаній за даними 2020 року, які представлені компаніями, які можна розділити на два сектори: страхування життя (Life) та іншого страхування, крім страхування життя (Non-Life). Деякі із наявних в міжнародній практиці секторів – страхування здоров'я (Health) та перестрахова діяльність як виключний вид діяльності (Reinsurance) – нема в Україні. Діяльність страховиків у цих секторах Non-Life та Life не пересікаються, так як страхові компанії отримують ліцензії або на проведення діяльності за видами іншого страхування Non-Life, або на страхування життя Life [2, с.224].

Протягом 2019 року з ринку страхування пішла 51 компанія (18% від кількості станом на кінець 2018 року). Багато з них, згідно вимог законодавства, залишили ринок, так як не виконували страхову діяльність більше шести місяців або прийняли рішення здати (анулювати) ліцензії. Протягом 2020 року Національний банк анулював ліцензії 9 страховим компаніям, які здійснювали діяльність у секторі інших видів страхування (non life) за їх заявами та 5 страховикам, які здійснювали діяльність у сегменті life також за їх заявами.

Станом на момент проведення дослідження загальний обсяг активів страхових компаній, що звітують до Національного банку України у порівнянні з 2019 роком за 2020 рік продемонстрували зростання загальних активів (+4,5%), зростання прийнятних активів (+17,3%) так і страхових резервів (+17,2%) [51].

Зростання виділених показників відбувалося саме за рахунок зростання в секторі страхування життя (активи +19%; прийнятні активи +24%; страхові резерви +21%), а також за рахунок формування великої частки прав вимоги по перестраховикам за великим обумовленим збитком у секторі інших видів страхування (активи +17%; прийнятні активи +23%; страхові резерви +21%).

Загальна кількість підписаних премій у 2020 році у співвідношенні з 2019 зменшились на 15% і склали 45,2 млрд. грн. – така тенденція сформувалась у сегменті non- life (-16, 9%), у секторі life страхові премії приросли на 8,7%.

Обсяги сплачених страхових виплат/відшкодувань за 2020 рік залишились таким ж, як і в попередньому 2019 році (+4%) при цьому приріст виплат був більшим у секторі страхування життя (+12,6%), у секторі у 2020 році обсяги виплат залишились практично такими ж (+3,2%). Рівень виплат склав 33%, що становить 6 п.п з 27%.

Для визначення динаміки основних показників обрано три страхові компанії, які мають спільну рису в проведенні економічної діяльності серед страхових компаній у секторі Non-Life – іншого страхування, крім страхування життя, це страхові компанії СК «Універсальна», СК «Уніка» та СК «Провідна».

Наведемо їх кратку характеристику.

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Універсальна» (ПАТ «Страхова компанія «Універсальна») була створена в 1991 році, а з 2019 року входить до складу канадського страхового та перестраховального холдингу Fairfax Financial Holdings Limited і є членом Національної асоціації страховиків України. Регіональна мережа компанії нараховує понад 300 точок продажу по всій території України. Компанія спеціалізується на наданні послуг у сфері ризикового страхування. Серед продуктів компанії – автострахування, особисте, туристичне та майнове страхування. «Універсальна» є однією з компаній, від імені яких державний «Ощадбанк» укладає договори за програмою страхування майна та туристичного страхування для мандрівок за кордон. За підсумками 2020 року компанія посідає 11 місце серед українських страховиків за сумою

страхових премій – 953,8 млн грн. і 14 місце за сумою страхових виплат – 298,4 млн грн.

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Уніка» (ПрАТ «СК «Уніка») – страхова компанія, яка належить австрійській UNIQA Insurance Group. Серед продуктів компанії – автострахування, страхування майна, а також туристичне та медичне страхування. У 2017 році СК увійшла до Національної асоціації страховиків України. Того ж року «Уніка» застрахувала на 630 800 грн. пісенний конкурс «Євробачення», який тоді проходив в Україні. За підсумками 2020 року компанія посідає друге місце серед українських страховиків за сумою страхових премій – 2,49 млрд грн. і перше місце за сумою страхових виплат – 1,23 млрд грн.

Страхова компанія «Провідна» є однією з найбільших страхових компаній, на страховому ринку України вона є лідером, яка працює з 1995 року. 99,999% акцій СК «Провідна» належать ІС Ukraine B.V. (Нідерланди). Товариство здійснює свою діяльність на території України. Основним видом діяльності компанії є надання страхових послуг за видами страхування іншими ніж страхування життя. Регіональна мережа Провідної налічує 24 філії, 22 Центри клієнтського сервісу по всій Україні. Функціонує власний Контакт-центр. Кількість працівників, які здійснюють діяльність страхової компанії на сьогоднішній день налічує понад 2 000 співробітників. СК «Провідна» пропонує більше 80 видів страхових продуктів із обов’язкових та добровільних видів страхування для населення, представникам малого та середнього бізнесу, підприємствам різних галузей економіки, корпораціям, холдингам і фінансовим групам. СК «Провідна» входить до багатьох професійних та галузевих об’єднань: Ліги страхових організацій України, Моторного (транспортного) страхового бюро України, Українського національного комітету Міжнародної торгової палати.

Наведемо основні характеристики страхових компаній обраних для подальшого дослідження TOP 3 страхових компаній: «Уніка», «Провідна» та «Універсальна» (табл.2.1)

Таблиця 2.1

Основні характеристики TOP 3 страхових компаній на 01.01.2021 р.

Показники	СТРАХОВІ КОМПАНІЇ		
	«Універсальна»	«Уніка»	«Провідна»
1	2	3	4
Рік заснування	1991	1993	1995
Організаційно-правова форма	акціонерне товариство		
Ідентифікаційний код юридичної особи	20113829	20033533	23510137
Місцезнаходження	01133, Україна, Печерський р-н, м.Київ, бул. Лесі Українки, 9	04112, Україна, Шевченківський р-н, м.Київ, вул. Теліги Олени, буд. 6, літ. В	03049, Україна, Солом'янський р-н, м.Київ, п-т Повітро-флотський, 25
Вид економічної діяльності	ІНШІ ВИДИ СТРАХУВАННЯ, КРІМ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ		
Активи всього, тис. грн.	1130876	2604653	715310
Власний капітал, тис. грн.	355368	795469	292178
Валові зобов'язання, тис. грн.	775508	1809184	423132
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	73962	30663	59053
Валові премії, всього, тис. грн.	953829	2495571	841116
Частина страхових премій, належна пере страховикам, тис. грн.	140645	321343	-3515
Страхові виплати та відшкодування, тис. грн.	281884	908741	-480750
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	72077	302004	93849

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

Із даних таблиці 2.1 обрані досліджувані страхові компанії проводять свою діяльність у м. Києві, за однаковим видом економічної діяльності – інші види страхування, крім страхування життя, рік заснування 90 роки з проміжком у часі від двох до чотирьох років, по відношенню до страхової компанії «Універсальна».

Найбільші активи, власний капітал та зобов'язання і найменші грошові кошти має страхова компанія «Уніка».

Серед валових премій та страхових виплат найбільший розмір становлять у страховій компанії «Уніка», причому страхова компанія «Провідна» по

страховим виплатам має від’ємний результат. За чистим прибутком найбільший показник також у СК «Уніка».

Отже, можна стверджувати, що лідером серед досліджуваних страхових компаній за основними показниками на початок 2021 року є СК «Уніка».

Динаміка основних показників діяльності обраних ТОП 3 страхових компаній: СК «Універсальна», СК «Уніка» та СК «Провідна» за період 2018-2020 рр. наведена у табл.2.2 за даними бухгалтерської та статистичної звітності страхових компаній (Додаток А-В).

Таблиця 2.2

Динаміка основних показників діяльності ТОП 3 страхових компаній: СК «Універсальна», СК «Уніка» та СК «Провідна» за 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення, тис.грн.		Темп росту, %	
				2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1.Активи всього, тис. грн.	4678237	4037722	4450839	-640515	413117	86,31	110,23
2.Власний капітал, тис. грн.	750198	1009984	1443015	259786	433031	134,63	142,88
3.Валові зобов’язання, тис. грн.	3928039	3027738	3007824	-900301	-19914	77,08	99,34
4.Покриття власним капіталом зобов’язань страховика, %	19,1	33,4	48	14,3в.п.	14,6в.п.	-	-
5.Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	425513	310051	163678	-115462	-146373	72,87	52,79
6.Покриття грошовими коштами зобов’язань страховика, %	10,8	10,2	5,4	-0,6в.п.	-4,8в.п.	-	-
7.Валові премії, всього, тис. грн.	3625010	3860215	4290516	235205	430301	106,49	111,15
8.Частина страхових премій, належна перестраховикам, тис. грн.	566978	439664	458473	- 127314	18809	77,55	104,28

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
9.Співвідношення між преміями, що належать пере страховикам, та валовими преміями, %	15,6	11,4	10,7	-4,2в.п.	-0,7в.п.	-	-
10.Страхові виплати та відшкодування, тис. грн.	412053	615050	709875	202997	94825	149,26	115,42
11.Співвідношення між виплатами та валовими преміями, %	11,4	15,9	16,5	4,5в.п.	0,6в.п.	-	-
12.Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	-152987	-7682	440953	145305	448635	-	-
13.Рентабельність продажів, %	-6,24	1,88	10,91	8,12	9,03	-	-
14.Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-226112	72653	467930	298765	395277	-	-
15.Рентабельність власного капіталу, %	-30,14	7,19	32,43	37,33	25,24	-	-

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

За даними табл.2.2 можна зробити наступні висновки:

1. Сума активів TOP 3 страхових організацій за підсумками 2019 року досягла 4037722 тис. грн., що менше на 640515 тис. грн. ніж у 2018 році, за підсумками 2020 року досягла 4450839 тис. грн., що перевищило сукупні активи 2019 року на 413117 тис. грн. Темп зростання активів у 2019 році сповільнився до 83,31%, а у 2020 році спостерігається зростання на 110,23%.

2. За аналізований період власний капітал TOP 3 страхових компаній збільшився у 2019 році на 259786 тис. грн., або на 134,63%, у 2020 році відповідно на 433031 тис. грн., або на 142,88%, отже страхові компанії добре забезпечені власним капіталом.

3. Валові зобов'язання зменшилися на 77,08% у 2019 році та на 99,34% у 2020 році. Зростання власного капіталу при одночасному зменшенні валових зобов'язань призвело до зростання показника покриття власним капіталом

зобов'язань TOP 3 страхових компаній на 14,3 в.п у 2019 році та на 14,6 в.п. у 2020 році.

4. Грошові кошти та їх еквіваленти TOP 3 страхових компаній у 2019 році зменшилися на 115462 тис. грн., у 2020 році відповідно на 146373 тис. грн. Темпи росту становили відповідно у 2019 році 72,87%, у 2020 році – 52,79%. В результаті більших темпів приросту зобов'язань страхових компаній рівень покриття грошовими коштами зобов'язань в TOP 3 знизився на 0,6 в.п. у 2019 році та на 4,8 в.п. у 2020 році.

5. Впродовж аналізованого періоду обсяги бізнесу TOP 3 страхових компаній продовжили зростати. Зокрема, обсяг зібраних валових премій виріс у 2019 році порівняно з 2018 роком на 235205 тис. грн., або на 106,49 % та на 430301 тис. грн. у 2020 році проти 2019 року, або на 111,15%. При цьому, частина страхових премій, належна перестраховикам, зменшилася на 127314 тис. грн. у 2019 році та зросла на 18803 тис. грн. у 2020 році, їх частка в структурі валових премій знизилась відповідно на 4,2 в.п. у 2019 році до 0,7 в.п у 2020 році.

6. Обсяг страхових виплат та відшкодувань, здійснених TOP 3 страхових компаній у 2019 році склав 615050 тис. грн., що на 149,26% більше ніж у 2018 році, відповідно у 2020 році зросли до 709875 тис. грн., що на 115,42% більше ніж у 2019 році.

7. Фінансовий результат від операційної діяльності TOP 3 страхових компаній у 2018-2019 рр. був збитковим, але за 2020 рік мали можливість зменшити збитки і отримати у 2020 році прибуток. На кінець аналізованого періоду діяльність TOP 3 страхових компаній є прибутковою, але у 2018 році чистий прибуток також мав від'ємне значення.

8. Розраховані показники рентабельності продажів свідчать про зростання чистого прибутку на кожну гривню страхових платежів, які зростають у 2019 році на 8,12 в.п., у 2020 році відповідно на 9,03 в.п. Рентабельність власного капіталу, тобто дохід, що припадає на власний капітал у 2019 році збільшився на 37,33 в.п., а у 2020 році на 25,25 в.п.

На рис.2.1 наведемо основні показники діяльності страхових компаній, обраних до TOP 3.

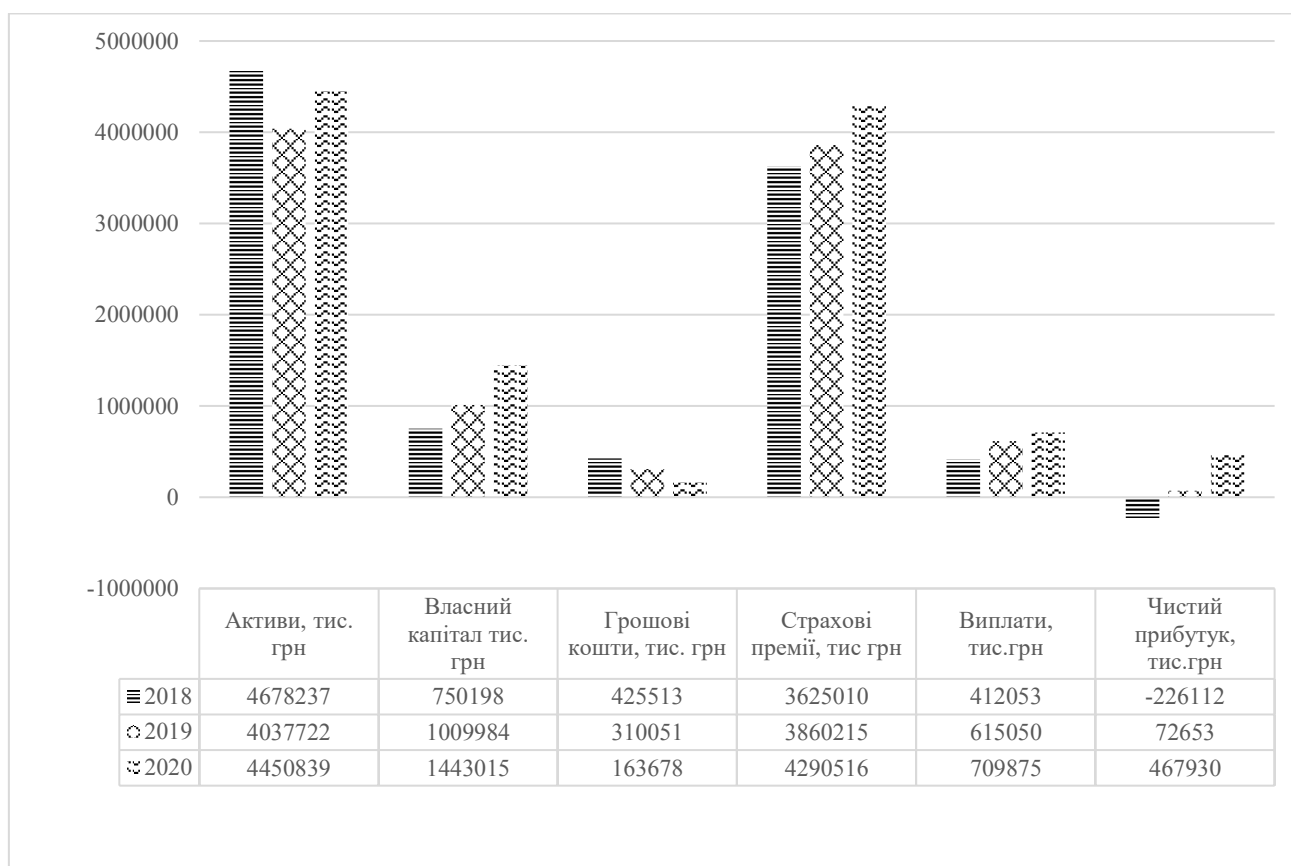

Рис.2.1 Динаміка основних показників діяльності TOP 3 страхових компаній у 2018-2020 рр.

Джерело: складено автором на основі [31; 32; 33]

На рис.2.1 наочно видно, що протягом аналізованого періоду 2018-2020 рр. основні показники TOP 3 страхових компаній такі показники як власний капітал, страхові премії та виплати, чистий прибуток мають тенденцію до зростання. За аналізований період такі показники як грошові кошти мають стійку тенденцію до зниження. Активи страхових компаній відповідно до 2018 року зменшуються, хоча значення показника збільшується у 2020 році проти 2019 року.

Таким чином, проаналізувавши звітність TOP 3 страхових компаній можна відзначити, що на кінець аналізованого періоду простежується високий рівень забезпеченості страхових компаній активами, високий рівень забезпеченості

власним капіталом, зростання обсягів бізнесу, значний рівень виплат та їх прибуткову діяльність.

2.2. Управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній

Страхові компанії постійно вживають все більше і більше різних заходів підтримуючи свою стійку позицію та фінансову стійкість, щоб запобігти ознакам кризи, так як забезпечення фінансової стійкості, кредитоспроможності та платоспроможності страхової організації в процесі її діяльності є однією з найбільш важливих і складних завдань в умовах становлення та розвитку страхового ринку. Вимоги до фінансової стійкості страхових компаній зростають, наслідком чого є посилення необхідності управління їх фінансовою стійкістю.

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про страхування» фінансова стійкість страхових компаній, а саме забезпечення їх платоспроможності визначається наступними умовами:

- наявність сплаченого статутного та гарантійного фондів страховика;
- накопичення страхових резервів, яких буде достатньо для майбутніх виплат страхових відшкодувань;
- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [46].

Управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній включає в себе безпосередньо оцінку рівня фінансової стійкості, яку проводять, використовуючи розробки, що спираються як на загальні методики аналізу та оцінки фінансового стану підприємств, де одним з елементних блоків є методика аналізу фінансової стійкості підприємств так і на методики, що містять показники фінансової стійкості, специфічні для страхових організацій.

Загальна методика містить ряд абсолютних показників фінансової стійкості, за допомогою яких визначається тип фінансової стійкості, і комплексу

відносних показників фінансової стійкості (фінансових коефіцієнтів). Методики, що містять показники фінансової стійкості, специфічні для страхових організацій включають набір показників, що відображає економічний зміст фінансової стійкості страхових організацій.

Узагальнимо показники різних методик, розрахунок і аналіз яких дозволяє говорити про величину рівня фінансової стійкості обраних TOP 3 страхових компаній. Джерелом для аналізу фінансової стійкості страхових компаній використовуємо фінансову звітність страховиків.

У таблиці 2.3 представлені коефіцієнти на підставі яких пропонується оцінювати ефективність управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній.

Таблиця 2.3

Показники оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній.

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення, тис.грн		Темп приросту, %	
				2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії),%	16,3	25,9	32,6	9,6	6,7	58,9	25,9
Коефіцієнт фінансової залежності, %	612,1	386	307,1	-226,1	-78,9	-36,9	-20,4
Коефіцієнт фінансового ризику, %	514,5	287,1	276,1	-227,4	-11	-44,2	-3,8
Коефіцієнт загальної ліквідності, %	49,2	62,9	87	13,7	24,1	27,8	38,3
Показник ліквідності страхових резервів, %	203,2	159,1	115	-44,1	-44,1	-21,7	-27,7
Показник терміновості, %	16,6	12,2	7,3	-4,4	-4,9	-26,5	-40,2
Частка власного капіталу в пасивах, %	16,1	25,1	32,4	9	7,3	55,9	29,1
Частка страхових резервів у пасивах, %	55,1	63,3	50,2	8,2	-13,1	14,9	-20,7

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Частка страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом, %	342,4	252,5	154,7	-89,9	-97,8	-26,3	-38,7
Коефіцієнт перестрахування, %	15,6	11,4	10,7	-4,2	-0,7	-26,9	-6,1
Прибутковість власного капіталу, %	-30,14	7,19	32,43	37,33	25,24	-123,9	351
Питома вага статутного капіталу у власному капіталі, %	56,7	30,7	11,3	-26	-19,4	-45,9	-63,2
Достатність власних коштів, %	29,2	39,6	64,6	10,4	25	35,6	63,1

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

За проведеним у таблиці 2.3 аналізом показників оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній, можна зробити наступні висновки:

темпи приросту коефіцієнту фінансової незалежності (автономії), що характеризує ступінь стійкості страхових компаній зростають у 2019 році на 58,9 в.п та на 25,9п.п у 2020 році, що свідчить про збільшення залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування.

коефіцієнт фінансової залежності характеризує можливість погашення кредиторської заборгованості страхових компаній при ліквідації її активів, а також показує в якій мірі компанія залежить від зовнішніх джерел фінансування, тобто скільки позикових коштів залучили страхові компанії на 1 гривню власного капіталу, темпи приросту цього коефіцієнту зменшується на 36,9 в.п у 2019 році та на 20,4 в.п у 2020 році;

темпи приросту коефіцієнту фінансового ризику зменшується на 44,2 в.п. у 2019 році та на 3,8 в.п. у 2020 році, що також свідчить про посилення фінансової стійкості страхових компаній;

темпи приросту коефіцієнту загальної ліквідності зросли на 27,8 в.п. у 2019 році та на 38,3 в.п. у 2020 році, що свідчить про зростання можливостей

виконання страховими компаніями власних зобов'язань за договорами страхування, без додаткового залучення зовнішнього фінансування (емісії боргових цінних паперів, залучення банківських кредитів а інше);

темпи приросту показника ліквідності страхових резервів зменшився у 2019 році на 21,7 в.п. у 2019 році та до 27,7 в.п. у 2020 році, що свідчить про зниження здатності страхових компаній ліквідними активами покривати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання;

темпи швидкості розрахунку страхових компаній за страховими зобов'язаннями, що характеризує показник терміновості знижуються у 2019 році на 26,5 в.п та на 40,2 в.п. у 2020 році. Це свідчить, що можливість страхових компаній миттєво виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками за страховими виплатами погіршується;

темпи приросту показника частки власного капіталу у пасивах страхових компаній зростає у 2019 році на 55,9 в.п. та на 29,1% у 2020 році, що може свідчити про покращення фінансової стійкості страхових компаній за рахунок зменшення сум непокритого збитку та зменшення суми зобов'язань страховиків;

темпи приросту частки страхових резервів у загальній структурі пасивів страхових компаній зростають у 2019 році на 14,9 в.п. та знижується на 20,7 в.п. у 2020 році, тобто обсяги страхових резервів, які реально зосереджується у страхових компаніях знижується;

темпи приросту частки страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом зменшується у 2019 році на 26,3в.п. та на 38,7 в.п. у 2020 році, що свідчить про зниження сум страхових зобов'язань у страхових компаніях;

коефіцієнт перестраховування скоротився на 26,9 в.п. у 2019 році та на 6,1 в.п. у 2020 році;

прибутковість власного капіталу знизилась у 2019 році на 123,9 в.п. та зросла на 351 в.п. у 2020 році, що демонструє успішність страхових компаній у трансформації страхових внесків та доходів від інвестицій в прибутки акціонерів;

питома вага статутного капіталу у власному капіталі має тенденцію до зниження у 2019 році на 45,9 в.п. та на 63,2 в.п. у 2020 році, що може свідчити про зростання інших складових у власному капіталі страхових компаній;

темпи зростання достатності власних коштів збільшилися у 2019 році на 35,6 в.п. та на 63,1 в.п. у 2020 році

Для наочності на рис.2.2 – 2.3 наведемо основні показники оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній.

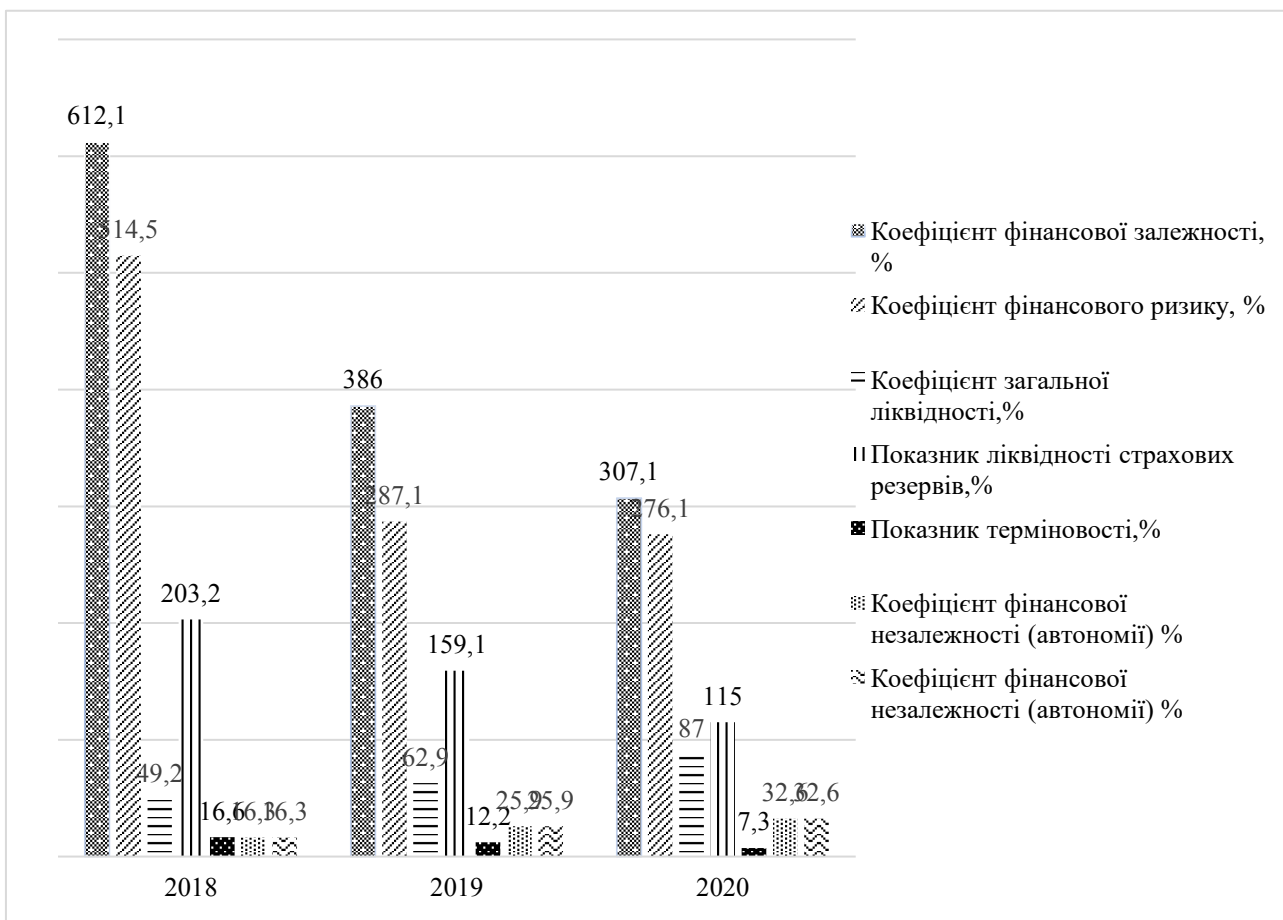

Рис. 2.2 Коефіцієнти фінансової стійкості TOP 3 страхових компаній за 2018-2020рр., %

Джерело: складено автором на основі [31; 32; 33]

На рис.2.2 наочно видно про зниження значення коефіцієнту фінансової залежності, коефіцієнту фінансового ризику, показників ліквідності страхових резервів та терміновості. Натомість значення коефіцієнту фінансової

незалежності (автономії) та коефіцієнту загальної ліквідності мають тенденцію до зростання протягом аналізованого періоду.

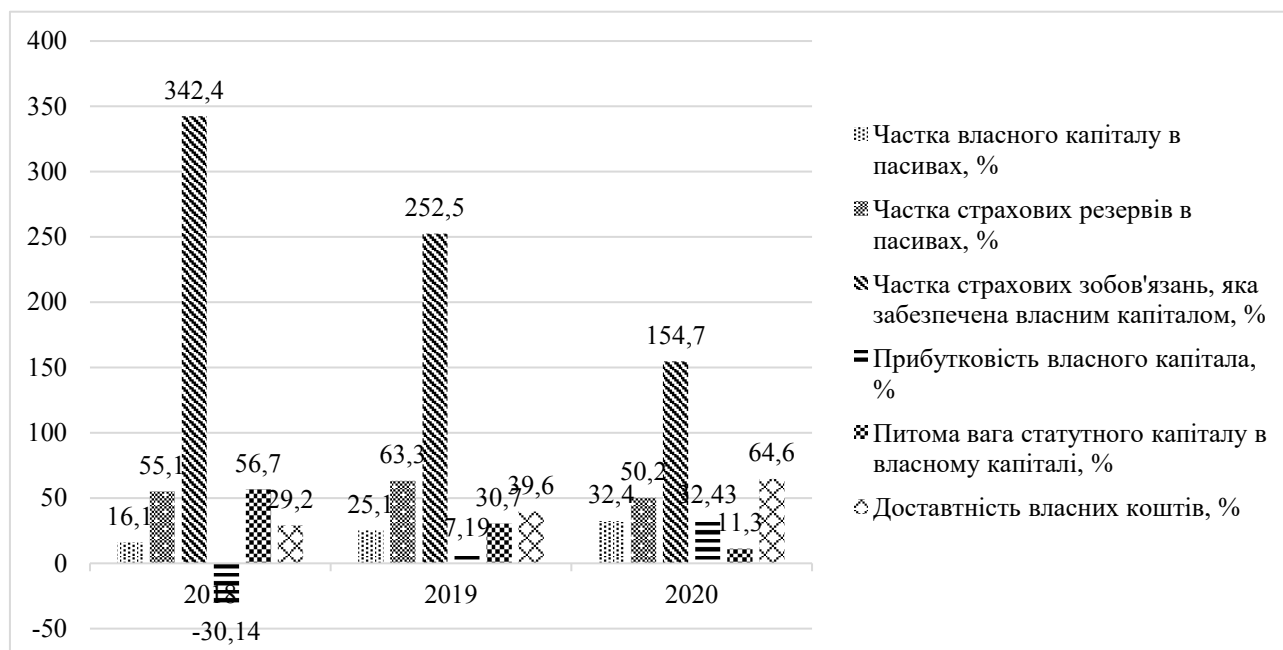

Рис.2.3. Інші показники фінансової стійкості ТОП 3 страхових компаній за 2018-2020 рр.,%

Джерело: складено автором на основі [31; 32; 33]

З рис.2.3 наочно можна побачити зростання частки власного капіталу в пасивах, зростання прибутковості власного капіталу та достатності власних коштів, що свідчить про достатність власного капіталу страхових компаній, але зниження частки страхових резервів у пасивах, частки страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом та питомої ваги статутного капіталу у власному капіталі свідчить про наявність деяких проблем в управлінні фінансовою стійкістю страхових компаній.

Отже, на підставі проведеного аналізу можна виділити наступні положення, що відображають економічну сутність фінансової стійкості для ТОП 3 страхових компаній:

фінансова стійкість є ключовою характеристикою фінансового стану страхових компаній;

фінансова стійкість страхових компаній формується у процесі всієї діяльності організації, передбачає перевищення доходів над витратами, що забезпечує безумовне виконання зобов'язань перед страховими органами і гарантує постійну платоспроможність, ліквідність, кредитоспроможність та інвестиційну привабливість організації;

фінансова стійкість страхових компаній, в силу специфіки її діяльності, визначається достатністю фінансового потенціалу, насамперед, власного капіталу і страхових резервів як цільових грошових фондів, що забезпечують реалізацію функцій страхування.

Враховуючи викладені вище положення пропонуємо модель управління фінансовою стійкістю ТОП 3 страхових компаній (рис.2.4).

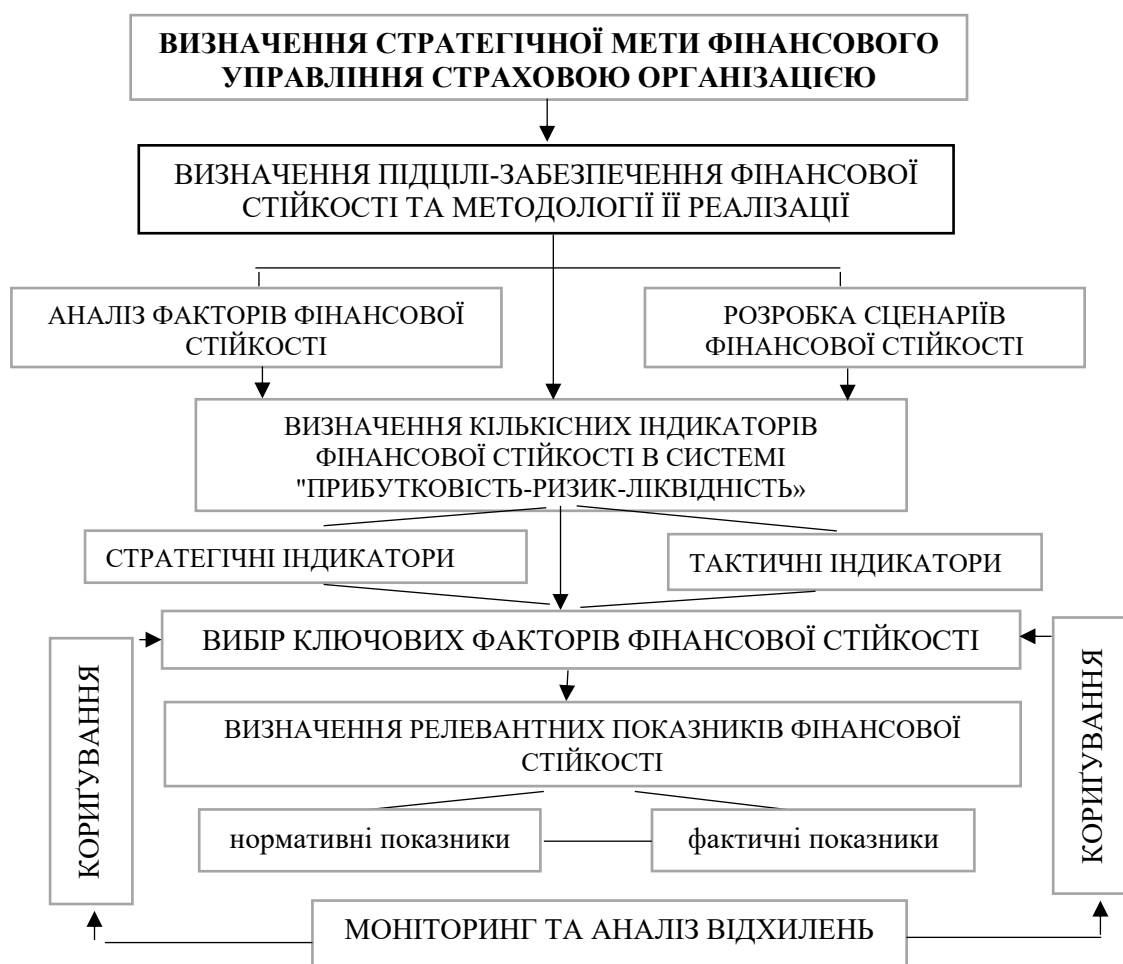

Рис. 2.4 Модель управління фінансовою стійкістю для ТОП 3 страхових компаній

Джерело: складено автором на основі [41; 52]

Структура даної моделі управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній представлена сукупністю наступних елементів:

- визначення стратегічної мети фінансового управління, найважливішою з яких є забезпечення фінансової стійкості;
- урахування аналізу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища;
- встановлення стратегічних і тактичних індикаторів фінансової стійкості в системі «прибутковість – ризик – ліквідність»;
- ідентифікацію факторів фінансової стійкості страхових компаній та їх структурування;
- вибір кількісних показників, що характеризують ці фактори;
- моніторинг поточних показників і управління відхиленнями;
- вироблення коригуючих управлінських впливів.

Отже, алгоритм реалізації моделі управління фінансовою стійкістю для TOP 3 страхових компаній включає формулювання стратегічної мети фінансового управління, в якості яких може виступати наприклад, оптимізація фінансового результату, отримання максимального прибутку, забезпечення збереження ресурсної бази страхового фонду, збільшення доходів від страхових операцій, підвищення інвестиційної привабливості страхових компаній тощо.

Після вибору основної стратегічної мети визначаються під цілі, у їх складі ключовою є забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

При пошуку оптимальної комбінації використовуються методи і прийоми аналізу факторів фінансової стійкості страхової компанії, а також підхід, що передбачає аналіз різних варіантів розвитку у постійно мінливому бізнес-середовищі. Досліджуються поточне фінансове стан і наявні фінансові ресурси страхової організації, зміна різних зовнішніх факторів. З урахуванням результатів аналізу здійснюється прогнозування фінансової стійкості, яка включає процедуру розрахунку тих чи інших коефіцієнтів фінансової стійкості, прибутковості, ризику і ліквідності.

При цьому можна розглядати управління фінансовою стійкістю як на довгострокову програму, спрямовану на досягнення головної мети, так і на

реалізацію поточних цілей, що впливають із стратегічних показників фінансової стійкості у кількісному вимірюванні.

Діяльність страхової компанії не може існувати ізольовано. Особливо фінансова стійкість страхової компанії постійно перебуває під впливом різноманітних чинників, які спричиняють зовнішній та внутрішній вплив. Зовнішні і внутрішні фактори тісно взаємопов'язані.

До числа зовнішніх факторів можна віднести: ринкову кон'юнктуру, рівень платоспроможності населення, рівень інфляції, зміни законодавства, що регулює страхову діяльність; конкуренцію страховиків, платоспроможність населення тощо. До внутрішніх факторів, що забезпечують фінансову стійкість і платоспроможність страховика можна віднести: достатній власний капітал, фінансові результати діяльності, розміщення активів (інвестиційна діяльність), тарифну політику.

Щоб забезпечити фінансову стійкість страхової компанії, повинні постійно зростати вільні резерви. Вони повинні бути більшими за обсяг операцій страхової організації. Вільні резерви можна визначити також як різницю між активами страховика і сумою його зобов'язань, основну частину яких складають страхові резерви.

Таблиця 2.4

Розрахунок впливу вільних резервів на фінансову стійкість TOP 3
страхових компаній

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення, +-
Вільні резерви, тис. грн	1009984	1443015	433031
Страхові внески, що надійшли, тис. грн	3860214	4290516	430302
Перевищення (нестача) вільних коштів	x	x	2729

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

Вільні резерви TOP 3 страхових компаній достатні для забезпечення фінансової стійкості, отже даний фактор має позитивний вплив на фінансову стійкість страхових компаній.

Не менш важливу роль для фінансової стійкості страхових компаній відіграє такий фактор, як склад та структура витрат (тал.2.5). Витрати страхової компанії формуються під час розподілу страхового фонду з метою забезпечення страхового захисту. Основними за питомою вагою і значимістю є витрати на виплати страхових сум і відшкодувань суб'єкту (фізичній або юридичній особі), який зазнав шкоди або дожив до певного терміну.

Таблиця 2.5

Розрахунок впливу складу та структури витрат на фінансову стійкість
ТОР 3 страхових компаній

Показники	2019 р.	2020 р.
Факторні		
Сума доходів за звітний період, тис. грн	3205781	3642370
Сума витрат за звітний період, тис. грн	1958160	2076705
Результативний		
Коефіцієнт фінансової стійкості страхового фонду:	1,64	1,75
Загальне відхилення:	х	1,75-1,64 = 0,11
в т.ч. за рахунок факторів:		
- доходів	х	$\frac{3642370}{2076705} - \frac{3205781}{2076705} = 1,75 - 1,54 = 0,21$
- витрат	х	$\frac{3642370}{2076705} - \frac{3642370}{1958160} = 1,75 - 1,85 = -0,10$

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

Коефіцієнт стійкості страхового фонду зростає у 2020 році, отже чим більше показник тим вище фінансова стійкість страхових операцій. На коефіцієнт стійкості страхового фонду вплинули два фактори, за рахунок зростання доходів страхових компаній коефіцієнт фінансової стійкості страхового фонду збільшився на 0,21, за рахунок зростання витрат коефіцієнт фінансової стійкості страхового фонду зменшився на 0,10. Зростання коефіцієнту у 2020 році проти 2019 року становить 0,11.

Страховий портфель (табл.2.6) формується для досягнення мінімізації збитків та максимізації доходів страхової компанії, що потребує в свою чергу постійний аналіз та контроль за страховими полісами, як вже укладеними так і

новими страховими полісами відповідно їх рівню ризику, за напрямками страхування та сумами виплат.

Таблиця 2.6

Вплив страхового портфелю на страхові платежі

Показники	2019 р.	2020 р.
Факторні		
Страховий портфель(кількість укладених договорів),шт.	359028	465173
Середній розмір страхового платежу за договором, тис. грн	8935,1	7834,8
Результативний		
Сума отриманих страхових платежів, тис. грн	3205781	3642370
Загальне відхилення, тис. грн:	х	$3642370 - 3205781 = 436589$
в т.ч. за рахунок факторів:		
- кількості укладених договорів	х	$(465173 - 359028) * 8935,1 = 948416$
- середнього розміру страхового платежу за договором	х	$(7834,8 - 8935,1) * 465173 = -511827$

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

Фактичний об'єм страхового портфеля впливає на загальну суму страхових платежів, а отже і на фінансовий стан, збільшуючи прибутковість страхової компанії. В свою чергу збільшення кількості укладених договорів страхові платежі зросли на 948416 тис. грн., за рахунок середнього розміру платежу за договором страхові платежі зменшилися на 511827 тис. грн.

Отже, відбір показників, що характеризують фактори фінансової стійкості, виходить із значущості їх впливу на зміну цільових параметрів фінансової стійкості. Ступінь зазначеного впливу може бути встановлена на основі аналізу чутливості ідентифікованих показників. Важливими умовами ефективного управління фінансовою стійкістю страхових компаній є ув'язка конкретних факторів і параметрів фінансової стійкості та впровадження чіткої системи контролю, що дозволяє зіставляти результати з показниками фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УКРАЇНІ

3.1 Розробка рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Найвищим пріоритетом для TOP 3 страхових компаній є забезпечення високого рівня фінансової стабільності, забезпечення підвищення фінансової стійкості.

Одним із основних критеріїв забезпечення стабільної діяльності страхових компаній є достатність власного капіталу. Щоб управляти ним, потрібно забезпечити ефективне використання коштів накопичених, але при цьому всьому формувати власні фінансові ресурси, що забезпечують подальше зростання фінансової стійкості та розвиток страхових компаній. Основне місце у складі джерел фінансування власних фінансових ресурсів належить прибутку, що залишається в розпорядженні страхової організації та який переважно формує основну частину власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно і досягнення фінансової стійкості та платоспроможності страхових компаній [19, с.82].

Підвищення прибутковості страхових компаній, а отже і зростання їх фінансової стійкості можна досягти за рахунок:

1. Забезпечення оптимального балансу між власними та позиковими коштами.

2. Збільшення обсягу одержуваної премії та оптимізації виплат за видами страхування. Такий обсяг залежить від кількості укладених договорів страхування, величини страхових сум і розмірів страхових тарифів, формування раціонального збалансованого страхового портфелю [8, с.28].

3. Постійно проводити аналіз та зміни тарифних ставок по видах страхування, що пропонуються.

4. Забезпечення оптимальної та ефективної тарифної політики шляхом дотриманням балансу дохідної та витратної частини фінансів страховика. У результаті хибної тарифної політики страховий портфель страхових компаній може складатися з договорів з більш високим ризиком, тарифи за якими не відповідають реальній ймовірності настання страхового випадку, що, в свою чергу, веде до збитків страхових компаній.

5. Підвищення конкурентоспроможності наданих страхових послуг. Конкурентоспроможність страхових компаній може бути підвищена за рахунок розширення переліку страхових ризиків, прийнятих на страхування, в порівнянні з іншими страховими компаніями; підвищенням якості обслуговування; забезпеченням «прозорості» страхових операцій, своєчасним забезпеченням страхових виплат; застосуванням різного роду пільг тощо [53, с.101].

6. Використання механізму страхового маркетингу. Маркетингові дослідження ринку страхових послуг спрямовані на вилучення прибутку зі страхових операцій при максимальному задоволенні інтересів страхувальників. Дослідження страхового ринку та визначення потреб страхувальників акцентувати увагу страховика на певних сегментах ринку, що, в свою чергу, дає можливість підвищувати ефективність і прибутковість страховика без додаткового підвищення ціни страхової продукції, в результаті цього прибуток страховика і фінансова стійкість зростають, а вартість страхових послуг залишається незмінною [11, с.162].

7. Всебічна економія на витратах по веденню справи. Перевищення допустимих норм витрат на ведення справи деякими страховими компаніями не тільки погіршує їх фінансовий стан, але й неминуче призводить до сплати штрафних санкцій до бюджету. Витрати можна знизити також за рахунок створення універсальних комбінованих страхових продуктів, тобто продуктів, що містять в собі широкий набір страхових послуг. Однак введення таких правил страхування вимагає особливо ретельної розробки страхових тарифів.

Правильний розподіл єдиного страхового продукту і страхового тарифу на ряд продуктів і тарифів, спеціально призначених для задоволення специфічних потреб страхувальників можна вирішити, наприклад, за рахунок комбінованих з іншими видами страхування, наприклад, медичним страхуванням.

7. Впровадження бюджетування також є важливим критерієм забезпечення і підвищення фінансової стійкості страхових компаній. Бюджетування дозволить розробляти більш детально планів фінансової діяльності страхових компаній, їх подальший аналіз та контроль.

8. Перестрахування та співстрахування також є одними з головних критеріїв забезпечення фінансової стійкості. Платоспроможність страхової організації напряму залежить від обсягу страхових операцій в поєднанні з його страховими коштами. Тобто для того, щоб зберегти фінансову стійкість страхової компанії та збалансувати власний страховий портфель, вона повинна передати частину своїх зобов'язань по договору іншому страховику, це і є перестрахування. Сутність співстрахування полягає у тому, що великі ризики страхуються одним договором, але з різними страховиками. Отже з метою поліпшення фінансової стійкості страхових компаній необхідно розширити перестраховальний захист.

9. Залучення додаткових фінансових ресурсів за допомогою збільшення статутного капіталу шляхом додаткового випуску акцій.

10. Проведення моніторингу з метою перегляду структури активів і методів інвестування резервів та обрання найбільш вигідних в податковому сенсі об'єктів і територій обслуговування.

11. Використання додаткових Інтернет-ресурсів для реалізації страхових договорів, для чого переглянути нові форми взаємовідносин з банковими установами за допомогою створення спільних програм банківського і страхового обслуговування.

12. Впровадження інноваційних послуг та новітніх технологій. Успішна інвестиційна діяльність страхової компанії, забезпечуючи стійкі доходи і бонуси клієнтам, дозволить регулярно збільшувати прибуток, що призводить до

розширення страхового поля і збільшення страхового портфеля, і як наслідок, це фактори зміцнення фінансової стійкості страхової компанії в цілому [58].

Підсумовуючи вище наведене пропонуємо наступне зниження операційних ризиків і витрат страхових компаній основну частину навантаження в яких займають витрати на ведення справи, для цього пропонується відкриття фронт-офісів у діючих торговельних мережах або в установах банків.

Фронт-офіс – це повний комплекс рішень з продажу страхових продуктів, прийняття управлінських рішень, що забезпечує персоналізований підхід до подальшого обслуговування клієнтів і партнерів страхової компанії, підвищення ефективності просування страхових послуг. Використовуючи «вхідний потік» клієнтів торгової мережі, бренди страхових компаній, грамотних і лояльних консультантів, можливе збільшення прибутку компанії і скорочення витрати.

Порівняємо стаціонарний офіс страхової компанії і фронт-офіс в торговому центрі і банківській установі, яка працює з клієнтами по іпотечному страхуванню в розрахунку на один календарний місяць. (табл. 3.1-3.2).

Таблиця 3.1

Порівняння витрат стаціонарного офісу страхової компанії і фронт-офісу
в торговому центрі

Показники	Офіс страхової компанії	Фронт-офіс в торговому центрі
Кількість консультантів	2	2
Середня заробітна плата, грн	25000	25000
Кількість робочих днів	22	30
Витрати на аренду приміщення	50000	5000
Разом витрати, грн	100000	55000
Цільові клієнти-спеціально прийшли укласти договір страхування*	450	450
«Випадкові» клієнти-побачили представників компанії, підійшли поцікавитися	-	200
Кількість продажів	450	650
Середня сума продажу, грн	5000	5000
Разом дохід, грн	2250000	3250000
прибуток (вигода)	2150000	3195000

Примітка: В середньому по TOP 3 страхових компаній в день укладається приблизно 450 договорів

Джерело: складено автором на основі [31; 32; 33]

Припускаючи, що при однаковій кількості консультантів в торговому центрі можна обслуговувати більшу кількість клієнтів за рахунок більшого «вхідного потоку» та за рахунок збільшення кількості днів роботи (вихідні дні для співробітників можна встановити за графіком).

При незмінних витратах прибутковість офісу страхової компанії становить 2150000 грн. в місяць, прибуток фронт-офісу складе 3195000 грн. в місяць, це майже в 1,5 рази більше.

При роботі з банками є два варіанти співпраці:

навчання співробітників банку страховим продуктам і виплата їм частини винагороди від укладеного договору;

організація фронт-офісу.

В обох варіантах є свої переваги. Так при навчання співробітників банку, які безпосередньо працюють з клієнтами, страхова компанія економить на заробітній платі та оренді, але для клієнт-менеджерів це додатковий обсяг роботи. Таким чином, клієнт-менеджер більше зацікавлений продавати продукти своєї компанії, щоб спонукати клієнт-менеджерів до додаткового обсягу страховою компанією необхідно запропонувати ті продукти, яких немає у компанії банку.

Організація фронт-офісу страхової компанії у банках є більш вдалою. По-перше, у клієнтів, які чекають черги, є час поспілкуватися зі співробітниками фронт-офісу і ознайомитися з послугами даної страхової компанії. По-друге клієнт-менеджер працює або зі своєю компанією, або направляє клієнта в якусь певну страхову компанію, то найчастіше люди будуть тут же укладати договір, маючи при цьому вибір і порівняння цінової політики.

Таблиця 3.2

Порівняння витрат стаціонарного офісу страхової компанії і фронт-офісу в банку

Показники	Офіс страхової компанії	Фронт-офіс в банку
Кількість консультантів	2	2
Середня заробітна плата, грн	25000	25000

Продовження таблиці 3.2

Кількість робочих днів	22	26
Витрати на оренду приміщення	50000	50000
Разом витрати, грн	100000	100000
Цільові клієнти-спеціально прийшли укласти договір страхування	450	450
Цільові клієнти-іпотечне страхування	-	200
«Випадкові» клієнти-побачили представників компанії, підійшли поцікавитися	-	200
Кількість продажів	450	850
Середня сума продажу, грн	5000	5000
Разом дохід, грн	2250000	4250000
прибуток (вигода)	2150000	4150000

Джерело: складено та розраховано автором на основі офіційних даних [31; 32; 33]

При незмінних витратах прибутковість офісу страхової компанії становить 2150000 грн. в місяць, прибуток фронт-офісу складе 4150000 грн. в місяць, це майже в 1,9 разів більше.

Отже, проведені розрахунки свідчать, що робота страхової компанії за допомогою організації фронт-офісів вигідніше, чим робота через стаціонарний офіс компанії.

Розрахунок ефективності запропонованого заходу:

1. Зростання прибутку за рахунок збільшення обсягу страхових послуг.
Можливе збільшення суми прибутку при нарощуванні обсягу та реалізації страхових послуг визначимо за наступною формулою:

$$\Delta P_{\text{РП}} = \left(\frac{P_{\text{П}1}}{P_{\text{П}0}} - 1 \right) \times P_0, \quad (3.1)$$

де $\Delta P_{\text{РП}}$ – збільшення обсягу страхових послуг;

$P_{\text{П}0}$, $P_{\text{П}1}$ – обсяг реалізованої продукції відповідно базового та поточного періодів, тис. грн;

P_0 – сума прибутку отримана від реалізації послуг у базовому періоді, тис. грн.

фронт- офіс у торговельному центрі:

$$\Delta P_{\text{РП}} = \left(\frac{P_{\text{П}1}}{P_{\text{П}0}} - 1 \right) \times P_0 = \left(\frac{3645565}{3642370} - 1 \right) \times 1881601 = 1650 \text{ тис. грн}$$

фронт- офіс у банківський установі:

$$\Delta P_{\text{РП}} = \left(\frac{P_{\text{РП}_1}}{P_{\text{РП}_0}} - 1 \right) \times P_0 = \left(\frac{3646520}{3642370} - 1 \right) \times 1881601 = 2143,8 \text{ тис. грн}$$

Отже, за рахунок впровадження фронт-офісу в торговельному центрі страхові компанії можуть отримати додатково 1650 тис. грн. прибутку, у банківській установі – 2143,8 тис. грн., організація фронт-офісу страхової компанії у банках є більш вдалою.

3.2 Впровадження зарубіжного досвіду управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Платоспроможність та фінансова стійкість страхових компаній є основним об'єктом нагляду та контролю зі сторони органів державного управління. Саме тому одним з найважливіших питань є встановлення вимог до платоспроможності страховиків на основі вимог в світі. На сьогодні платоспроможність в Європі визначається двома системами вимог – «Solvency 1» і «Solvency II». Вимоги Першої Директиви ЄС 1973 р. щодо non-life-страхування (73/239/ЄС та 73/240/ЄС від 24.07.1973) стали першими єдиними вимогами до платоспроможності страхових компаній ЄС [64].

Відповідно до прийнятого в країнах ЄС розрахунку резерву платоспроможності страхових компаній спочатку передбачено розраховувати необхідний фактичний резерв платоспроможності, потім необхідний (нормативний) рівень. Перевищення фактичного резерву платоспроможності над нормативним означає наявність у страхової організації певного «запасу міцності» і свідчить про фінансову стійкість страховика.

Концепція Європейського співтовариства про платоспроможність страхових організацій згідно з першою Координаційною Директивою Ради ЄС за видами страхування іншим, ніж страхування життя, від 24 липня 1973 р. зобов'язує кожну страхову організацію мати:

- технічні резерви, відповідні прийнятим за договорами зобов'язаннями. Країна-учасниця сама вирішує, яким буде обсяг резервів та спосіб їх розміщення;

- резерв (маржа) платоспроможності як додаткову фінансову гарантію. Резерв повинен бути вільний від яких би то не було зобов'язань. У директиві зазначається, що з метою визначення взятих зобов'язань на основі об'єктивних критеріїв, що ставлять у рівні, з точки зору конкуренції, умови страхові підприємства однакового розміру, необхідно передбачити, щоб цей резерв відповідав загальному обсягу угод підприємства і визначався згідно з двома індексами надійності, заснованим в одному випадку на надійшли преміях, в іншому – на виплачених страхових сумах;

- гарантійний фонд, який складається з вільного від зобов'язань майна в обсязі до $\frac{1}{3}$ резерву платоспроможності. Фонд зазвичай існує для того, щоб резерв платоспроможності при здійсненні діяльності не опускався нижче зазначеного рівня, тому що це представляє небезпеку для фінансової стійкості страхової організації, а також для того, щоб з моменту створення страхової організації мали достатні кошти [27, с.92].

У Директиві ЄС резерв платоспроможності визначається як майно, вільне від будь-яких майбутніх зобов'язань, за винятком прав вимоги його учасників (акціонерів) і включає оплачений статутний капітал, резерви, не пов'язані зобов'язаннями, майбутній прибуток та доходи від недооцінки окремих статей пасиву, які враховуються на прохання страховика після достатнього обґрунтування та за згодою органів страхового нагляду.

Алгоритм розрахунку RSM з ризикових видів страхування здійснюється на базі премій (з пироговим значенням 10 млн євро) та на базі збитків (з пироговим значенням 7 млн євро), за якими визначаються індекси премій та виплат [27, с.94].

Згідно зі ст.16 першої Директиви Ради Європейських Співтовариств від 24 липня 1973 р., «кожна держава-член ЄС зобов'язує будь-яке підприємство, зареєстроване на його території, формувати резерв платоспроможності в

розмірах, що відповідають обсягу діяльності даного підприємства. У даній директиві резерв платоспроможності визначається як майно підприємства, вільне від будь-яких майбутніх зобов'язань, за вирахуванням прав вимоги, тобто в розмірі власного капіталу.

Власний капітал українських страхових компаній включає в себе суми сплаченого статутного капіталу, додаткового капіталу, резервного фонду, нерозподіленого прибутку минулих років і звітного року, фондів накопичення і споживання за вирахуванням нематеріальних активів, непокритих збитків. Величину зобов'язань страховика за укладеними договорами страхування, але не виконаними на даний момент часу, відображають страхові резерви.

Так як розмір страхових резервів розраховується за особливими методиками і визначається досить точно, то проблема оцінки фінансової стійкості та платоспроможності страхової організації зводиться до оцінки власного капіталу для покриття резерву платоспроможності. Оцінка достатності власного капіталу проводиться шляхом зіставлення його розміру з двома величинами – з резервом платоспроможності і з гарантійним фондом. Обсяг прийнятих страхових зобов'язань визначається розміром сформованих страхових резервів.

Заслуговує на увагу досвід країн Центрально-Східної Європи – членів Європейського Союзу з впровадження стандартів Solvency II. Нова концепція нагляду за платоспроможністю страховиків «Solvency II» була прийнята 25 листопада 2009 р. (2009/138/ЄС). Під час її підготовки було проаналізовано системи страхового регулювання розвинутих країн світу (Нідерландів, Швейцарії, Великобританії, США, Сінгапура, Канади) [14, с.105]. У концепції використано досвід регулювання ризикового капіталу (Risk Based Capital – RBC) у США, Канаді, Японії, Йорданії та Індонезії. З 2016 року всі країни були зобов'язані приєднатися до впровадження Другої Директиви платоспроможності Solvency II і адаптувати національні законодавства для забезпечення їх сумісності та несуперечливості з міжнародними нормами.

Відповідно до Другої Директиви платоспроможності Solvency II платоспроможність страхових компаній оцінюється методом розрахунку показника необхідного платоспроможного капіталу, визначеного як сума коштів, що здатна покрити збитки страхової компанії за умови реалізації всіх ризиків, що виникають у процесі її діяльності. Також директивою Solvency II, визначені основні вимоги до капіталу страховика (Solvency Capital Requirement (SCR)) за якими, страховики можуть розраховувати SCR, використовуючи свої власні внутрішні моделі, за умови, що ці моделі були схвалені регулятором або використовувати стандартні моделі.

На відміну від концепції Solvency I, коли оцінка мінімальних вимог для фінансово стійкої страхової компанії здійснюється ретроспективно, без урахування майбутніх ризиків, нова концепція нагляду за платоспроможністю страховиків Solvency II реалізується через ризик-орієнтований розрахунок фінансової стійкості та платоспроможності та враховує ризики страховиків у майбутніх періодах.

Отже для переходу на принципи Solvency II в Україні на ринку страхових послуг потрібно впроваджувати та виконувати європейські вимоги до платоспроможності, а також необхідно встановити чіткі критерії достатності страхових резервів. Крім того методика формування страховиками страхових резервів повинна враховувати специфіку різних видів страхування, для яких характерні такі особливості, як тривалий термін страхування, збільшення ймовірності настання страхових випадків у міру закінчення терміну страхування, сезонна зміна ймовірності настання страхових випадків, зменшення страхової суми в міру закінчення терміну страхування і т.д. слід переглянути і склад формованих страховиками страхових резервів по страхуванню іншому, ніж страхування життя.

Фінансова стійкість страхової компанії залежить від значної кількості ризикових факторів. Найбільш повний перелік ризиків розроблений в ЄС (Solvency II), і його можна взяти за основу при описі ризиків. Страхова компанія повинна враховувати два типи ризиків: ризики, які страховик приймає на себе

від страхувальника за договором, і ризики, обумовлені діяльністю самого страховика, що відображають невизначену можливість недостатності грошових коштів страхової компанії для виконання своїх зобов'язань.

Поява другої групи ризиків пов'язано з наступними причинами:

- проведенням страховою компанією страхових операцій (поточні технічні ризики);
- можливою недостатністю коштів страхової компанії, обумовленої її розвитком (спеціальні технічні ризики);
- впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, не пов'язаних зі страховою та інвестиційною діяльністю (нетехнічні ризики);
- здійсненням інвестиційної діяльності.

В якості альтернативних підходів до системи обліку ризиків можна назвати фінський і американський підходи.

Перелік ризиків в американській та європейській класифікації ризиків практично збігається, проте класифіковані вони по-різному. Американська класифікація ризиків розділяє їх по етапах роботи страхової компанії, протягом яких страхова компанія схильна до цих ризиків в момент свого становлення або введення нового виду страхування, повноцінної діяльності та своєї ліквідації.

Загальною для європейської та американської класифікації є передумова, що абсолютно всі ризики повинні бути враховані при розробці економіко-математичної моделі. Деякі з ризиків (наприклад, нетехнічні за європейською класифікацією, або ризики, пов'язані з додатковими витратами з ліквідації страхової компанії, за американською класифікацією) кількісно практично незмірні, в чому полягає основна складність використання даних класифікацій для реалізації їх в математичних моделях.

Розробники фінської моделі фінансової стійкості розділили ризики на дві групи. Першу складають основні ризики, які мають наступні характеристики:

- зовнішнє спостереження (органи страхового нагляду, аудит, наглядові органи компанії) не може вберегти компанію від даних ризиків;
- ризики повинні бути пов'язані зі страховими операціями;

- ризики повинні мати випадковий характер (для тієї сторони, з чиєї позиції будується модель);
- ризики повинні піддаватися кількісному вимірюванню.

Ризики страхової компанії, які не відповідають хоча б одній з даних характеристик, відносяться до другої групи так звані додаткові ризики. При цьому необхідно виділити три основні параметри, за якими варто судити про фінансову стійкість страхової компанії. Для забезпечення своєї платоспроможності страхової компанії необхідно гарантувати достатність страхових тарифів, резервів і власних коштів для виконання зобов'язань.

Дані три позиції необхідні для забезпечення платоспроможності компанії. Як Європейська, так і американська методики припускають, що недостатність страхових тарифів і страхових резервів може бути компенсована власними коштами. Проте, потрібно визначити, які причини недостатності страхових резервів і тарифів (тобто ризики) необхідно враховувати при розрахунку необхідної величини власних коштів.

У першу групу ризиків за фінською класифікацією не включені ризики, які можуть бути усунені зовнішнім контролем за ними. У цьому полягає перший принцип фінської класифікації.

З іншого боку, ніяке зовнішнє спостереження не може гарантувати компанії відсутність сильних коливань розміру страхових виплат, що відбулися з випадкових для керуючого персоналу компанії причин, пов'язаних зі страховими операціями. У цьому полягає другий і третій принципи фінської класифікації – включення в першу групу тільки тих ризиків, які є випадковими для керуючого персоналу компанії і пов'язаними зі страховими операціями. Наприклад, зайві витрати на рекламну компанію не випадкові, а контрольовані керуючим персоналом компанії, тому вони не пов'язані з першою групою ризиків. Ризик додаткових витрат на компенсацію збитків від банкрутства перестраховика випадковий для керуючого персоналу компанії, але він не пов'язаний зі страховими випадками, тому також не відноситься до основних ризиків.

Четвертим важливим принципом є можливість кількісної оцінки ризику. Фінська класифікація включає в першу групу ризику, які пов'язані:

з випадковими коливаннями результатів андеррайтингової діяльності, відповідними пуассонівському закону;

з короткостроковими змінами результатів андеррайтингової діяльності (короткострокові зміни можуть бути обумовлені природними явищами, епідеміями, тимчасовими змінами ймовірності страхового випадку; для кількісного вимірювання ризику фінська робоча група ввела випадковий параметр змішування в пуассоновській розподіл, цей параметр змішування має одиничне математичне сподівання і спеціально обчислене фінської робочою групою для кожного виду страхування стандартне відхилення);

з коливаннями фінансових результатів андеррайтингової діяльності, пов'язаними зі змінами всередині страхової індустрії і в економіці в цілому (вони можуть носити циклічний і трендовий характер);

Друга група ризиків, виділених фінською робочою групою, включає ризики, що не мають наведених характеристик. Серед них можна виділити ризики, пов'язані з:

- введенням нових страхових продуктів;
- інвестиційними втратами;
- неправильною оцінкою власного утримання;
- неплатоспроможністю перестраховиків;
- політичним впливом (наприклад, впливом органів страхового нагляду на цінову політику страхових компаній, як це було за часів картелів);
- заниженням премій;
- шахрайством і посадовими злочинами;
- додатковими витратами на ліквідацію страхової компанії

Безумовно, можна вважати перерахований перелік ризиків повним. Так, наприклад, розробниками підходу, прийнятого в ЄС, були наведені ризики, невраховані фінською класифікацією. До них відносяться ризики недооцінки

технічних резервів, переоцінки активів, а також неадекватності величини премій за довгостроковими полісами.

Перевага фінської класифікації дозволяє виділити першу групу ризику, що включає випадкові, кількісно вимірні ризики, пов'язані зі страховими операціями. Вплив першої групи ризиків на операції страхової компанії можна оцінити за допомогою економіко-математичної моделі, однак у другій групі зібрані ризики, точно оцінити які не представляється можливим. Оскільки розмір резерву, що покриває витрати, пов'язані з другою групою ризиків, не може бути оцінений математично, він є результатом переговорів всіх зацікавлених учасників страхового ринку. Такий поділ досить зручно, так як дозволяє визначити, яка частина загального резерву, необхідного для гарантії платоспроможності компанії, є величиною постійною і не залежить від суспільно-політичної обстановки, а яка є непостійною і виробляється шляхом переговорів.

Також у фінському законодавстві було введено поняття «робочого капіталу», для того щоб компанії мали можливість покрити додаткові ризики.

У багатьох розвинених країнах для поліпшення процесу управління фінансовою стійкістю існує багато програм, які дозволяють підвищити автоматизацію бізнес-процесів шляхом упровадження EIOPA, останнього набору кількісних шаблонів звітності (Quantitative Reporting Templates (QRTs)), Основна їх задача заключається в тому, що вони збирають повністю всю інформацію фінансовий стан стан страхової компанії щодо аналізу змін та перестраховування.. Звітність українських страхових компаній не розкривають у повному обсязі фінансову інформацію. Впровадження кількісних шаблонів звітності (QRTs), та їх адаптування під особливості законодавства, яке діє в Україні та умов національного страхового ринку. Це дозволить укорінити та побудувати єдину систему внутрішнього і зовнішнього фінансового контролю для страховиків, що дасть можливість вчасно виявити небезпечні ділянки страхового бізнесу. Також до Solvency II входить приватна фінансова звітність для керівників у формі регулярних наглядових звітів (РНЗ) і публічне розкриття

інформації для всіх зацікавлених сторін у формі звіту платоспроможності та фінансового стану (ЗПФС). Якщо узагальнити, то дана звітність включає в себе всю якісну та кількісну інформацію про ризиковість діяльності в проведенні операцій, а також опис адекватного управління ризиками [14, с.105].

У багатьох розвинених країнах світу є велика кількість незалежних рейтингових агентств, які надають об'єктивну оцінку надійності компанії, в незалежності від того це страхова компанія, банк, підприємство, звичайний клієнт тощо, але на договірних умовах. Світовими лідерами в області рейтингування є такі компанії як: Standard & Poor's, Fitch IBCA, Moody's, Duff & Phelps Credit Rating Co, Dun & Bradstreet, A. M. Best, KPMG. Ці компанії привласнюють страховим компаніям міжнародний рейтинг. Кожне рейтингове агентство має власну закриту методику розрахунку фінансової стійкості, яка нікому не відома і яка зазвичай побудована на аналізі великої кількості фінансових показників і не тільки.

Найбільші страхові компанії світу прагнуть одержувати рейтинги відразу в декількох рейтингових агентствах. По-перше, висновок декількох провідних компаній експертів у сфері надійності є набагато сильнішим рекламним інструментом. По-друге, методика кожного з агентств має свою особливість і спрямованість [13]. Всі агентства оцінюють здатність компанії виконувати зобов'язання, але роблять це з різних боків: фінансового стану компанії, якості менеджменту, фінансових резервів, особливостей страхової діяльності або історії здійснених виплат. Відтак тільки сукупність всіх отриманих компанією рейтингових звітів дає змогу менеджерам і клієнтам оцінити реальну стабільність компанії й перспективи її розвитку. По-третє, рейтингові агентства мають різний авторитет на різних географічних і галузевих ринках.

Рейтинг 100 страховиків формується за такими основними показниками: валюта балансу і її темп росту; власний капітал і його частка у валюті балансу; обсяг зібраних страхових премій, зокрема за видами страхування; частка перестраховування в страхових преміях; страхові виплати, зокрема за видами страхування; рівень виплат і його темп росту; обсяг страхових резервів і рівень

їх покриття інвестиційними активами і коштами; частка компанії в загальному обсязі страхових премій по страховому ринку; розмір гарантійного фонду; розмір і структура активів [10, с.15].

Основною задачею будь-якої страхової компанії є умова їх фінансової стійкості, оскільки страхувальник заключаючи договір повинен мати певний набір гарантій щодо здатності страхової компанії відповідати за своїми зобов'язаннями перед страхувальниками [50, с.212]. Особливо актуальним це питання є під час світової економічної кризи, адже всі суб'єкти, які зацікавлені в захисті, прибутку повинні мати незалежну та об'єктивну оцінку діяльності страхової компанії та її фінансової стійкості..

Зазвичай, щоб отримати рейтинг у агентствах, які зазначені вище, потрібно доволі багато витратити коштів. Якщо ж брати до уваги результати вітчизняних страховиків, то по-перше самі агентства не бажають братись за дослідження, так як результати публікацій є публічними, а через нестабільну економічну ситуацію результати можуть бути не вірними, по-друге, самі страховики рідко звертаються до таких агентств. Хоча, якщо страховик відмовляється від встановленого рейтингу, рішення, що прийняте рейтинговим комітетом, як правило, не розголошується.

Провідні рейтингові агентства світу подають міжнародний рейтинг, основною перевагою якого є можливість зіставляти ризики незалежно від країни, у якій розташована компанія. Щодо вітчизняних страхових компаній цей плюс стає мінусом, адже рейтинг позичальника або його боргового інструмента не може бути вищим за суверенний рейтинг країни, у якій розташований емітент.

Можна зробити висновок про те, що при укладанні угоди про асоціацію між Україною та ЄС, буде запроваджена європейська система регулювання на страховому ринку України. Для запровадження європейських принципів управління фінансовою стійкістю страхових компаній необхідно:

1. Встановлення більш вибагливих вимог достатності капіталу та ризик-менеджменту, що буде сприятиме зменшенню ризиків неплатоспроможності страховика, збитків споживача та дестабілізації ринка.

2. Для забезпечення своєї платоспроможності страховим компаніям необхідно гарантувати достатність страхових тарифів, резервів і власних коштів для виконання зобов'язань. Як Європейська, так і американська методики припускають, що недостатність страхових тарифів і страхових резервів може бути компенсована власними коштами.

3. Страховим компаніям необхідно визначити, як використовувати класифікацію ризиків, при розробці своєї стратегії розвитку, для того щоб компенсувати витрати, пов'язані з реалізацією ризиків. В якості альтернативних підходів до системи обліку ризиків можна назвати фінський і американський підходи.

4. При складанні фінансової звітності впровадити в дію кількісні шаблони звітності (QRTs), що дозволить отримувати для всіх зацікавлених сторін більше інформації у формі звіту платоспроможності та фінансового стану, а також кількісну та якісну інформацію про стан ризиків, достатність капіталу страховика та опис процесів управління ризиками.

5. Врахування зарубіжного досвіду рейтингування страхових компаній дасть змогу виявити основні можливості покращення рейтингування страхових компаній України, а саме:

- рейтинг повинен базуватися на розрахунку та узагальненні доволі значної кількості статистичних коефіцієнтів, які характеризують різні аспекти фінансово-економічної і професійної діяльності страховика, на основі розгорнутої бази даних;
- страховики повинні одержувати рейтинги відразу в декількох рейтингових агентствах;
- процес привласнення рейтингу повинен бути значною мірою об'єктивний.

Отже, в Україні на ринку страхових послуг потрібно запроваджувати та виконувати європейські вимоги до платоспроможності, а також необхідно встановити чіткі критерії достатності страхових резервів, яка повинна враховувати специфіку різних видів страхування.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у процесі написання роботи була досягнута її головна мета, а саме досліджено та узагальнено теоретичні та практичні засади управління фінансовою стійкістю страхової компанії, а також вирішені завдання, поставлені на початку дослідження.

Визначено сутність та особливості формування фінансової стійкості страховика. Головна мета страхової компанії – це нарощення прибутку і збільшення капіталізації, однак, дана мета може бути досягнута виключно з урахуванням забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. Для того, щоб стандартизувати процедуру при проведенні аналізу діяльності страхових компаній, виявити всі ризики щодо їхньої діяльності, в Україні діє система нормативно-правових актів, за допомогою яких визначається статус страховиків та їх фінансова стійкість і відповідно саме рейтингове місце на основі всіх досліджуваних даних.

Охарактеризовано методи управління фінансовою стійкістю страхових компаній. Варто відзначити, що в сформованих економічних умовах страховим організаціям варто приділяти велику увагу фінансовій стійкості та питанням управління нею. Методи управління фінансовою стійкістю страхових компаній прийнято поділяти на загальні (методи техніко-економічних розрахунків, економіко-статистичні методи, економіко-математичні методи, експертні методи, методи дисконтування і нарощення вартості, методи диверсифікації, методи амортизації активів в тій чи іншій мірі використовуються страховими організаціями) та спеціальні (методи розрахунку тарифів, методи моделювання поведінки страхувальників, моделювання зміни фінансової стійкості, моделювання розвитку самої страхової компанії, методи комунікації, превентивні методи, методи розрахунку величини страхових резервів, перестрахування).

Охарактеризовано динаміку основних показників діяльності страхових компаній. Для визначення динаміки та проведення аналізу основних показників

обрано три страхові компанії, які мають спільну рису в проведенні економічної діяльності серед страхових компаній у секторі Non-Life – іншого страхування, крім страхування життя, це страхові компанії СК «Універсальна», СК «Уніка» та СК «Провідна». Проведений аналіз основних показників показав, що на кінець аналізованого періоду простежується високий рівень забезпеченості страхових компаній активами, високим рівнем забезпеченості власним капіталом, зростанням обсягів бізнесу та прибутковою діяльністю.

Визначено особливості управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній. На підставі проведеного аналізу діючої системи управління фінансовою стійкістю виділені основні положення, що відображають економічну сутність фінансової стійкості та запропонована модель управління фінансовою стійкістю TOP 3 страхових компаній.

Визначено залежність фінансової стійкості страхових компаній. Визначені та проаналізовані зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість страхових компаній. Відбір показників, що характеризують фактори фінансової стійкості, виходить із значущості їх впливу на зміну цільових параметрів фінансової стійкості. Ступінь зазначеного впливу може бути встановлена на основі аналізу чутливості ідентифікованих показників. Важливими умовами ефективного управління фінансовою стійкістю страхових компаній є ув'язка конкретних факторів і параметрів фінансової стійкості та впровадження чіткої системи контролю, що дозволяє зіставляти результати з показниками фінансової стійкості.

Запропоновано шляхи покращення фінансової стійкості для TOP 3 страхових компаній. Розглянуто та проаналізовано основні шляхи покращення фінансової стійкості для TOP 3 страхових компаній, якими є забезпечення достатності власного капіталу, оптимального балансу між власними та позиковими коштами, збільшення обсягу одержуваної премії та оптимізації виплат за видами страхування. Це досягається за рахунок коригування тарифних ставок, проведення ефективної тарифної політики, підвищення

конкурентоспроможності страхових послуг, подальшого впровадження страхового маркетингу та економії на витратах по веденню справи.

Розглянуто методику розрахунку резерву платоспроможності страхових компаній прийнятого в країнах ЄС та на Україні. Визначено, що для переходу на принципи Solvency II в Україні на ринку страхових послуг потрібно запроваджувати та виконувати європейські вимоги до платоспроможності, а також необхідно встановити чіткі критерії достатності страхових резервів, яка повинна враховувати специфіку різних видів страхування, для яких характерні такі особливості, як тривалий термін страхування, збільшення ймовірності настання страхових випадків у міру закінчення терміну страхування, сезонна зміна ймовірності настання страхових випадків, зменшення страхової суми в міру закінчення терміну страхування тощо.

Визначено, що для поліпшення процесу управління фінансовою стійкістю страхових компаній у фінансову звітність необхідно включити кількісні шаблони звітності з їх адаптуванням до українського законодавства та умов на страховому ринку України, так як це дозволить укорінити та збудувати єдину систему фінансового контролю з внутрішніми та зовнішніми факторами для страховиків та дасть можливість вчасно виявити небезпечні ділянки страхового бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. С. Система показників оцінки фінансової надійності страховика. *Фінанси України*. 2017. №6. С.74-86.
2. Бабець І. Г., Жабинець О. Й. Оцінка страхового ринку України. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2021. № 2. С. 223- 225.
3. Бакалова Н. М. Модель фінансового аналізу страхової компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. №5. С.243-353
4. Балицька М. В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни. *Економіка та держава*. 2016. №9. С.89-92.
5. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування» / Національний банку України : офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya>
6. Бовсуновська Г. С. Специфічні прояви загроз фінансовій безпеці страхового ринку. *Економічний простір*. 2019. № 93. С.189-199.
7. Бутиріна В. М. Концептуальні основи фінансової стійкості страхових організацій. *Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского*. Серия: Экономика и управление. 2013. Т. 26(65). № 1. С. 20-26.
8. Васечко Л. І. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2021. № 1(7). С.23-32.
9. Величко Г. О., Сташкевич Н. М., Сташкевич О. С. Напрями удосконалення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/25-2-2017/18.pdf>
10. Волохова Л. Ф., Логвиненко В. В. Рейтингування страховика як інструмент виявлення фінансових ризиків. *Фінансові послуги*. 2017. № 2. С.14-

19.

11. Головіна В.В., Шірінян Л.В, Управління грошовими потоками страхової компанії. *Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова*. 2018. Т. 23. Вип. 7. С. 161-164.

12. Гончарук Н.І, Лобова О.М. Вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість страхових компаній та шляхи їх вирішення. *Економічні науки. «Eurasian scientific discussions»* : збірник наукових праць. 2022 с. 276. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/EURASIAN-SCIENTIFIC-DISCUSSIONS-10-12.04.22.pdf>

13. Гончарук Н.І, Лобова О.М Особливості управління фінансовою надійністю страховика. *Економічні науки. «Topical issues of modern science, society and education»* : збірник наукових праць. 2022 с. 791. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/03/TOPICAL-ISSUES-OF-MODERN-SCIENCE-SOCIETY-AND-EDUCATION-26-28.02.22.pdf>

14. Доманчук А. І. Нормативно-правове регулювання страхової діяльності як складова забезпечувальної підсистеми управління фінансами страхових компаній. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/187.pdf>

15. Доценко І., Матвійчук, Л. Рейтингове оцінювання як інструмент управління ризиками страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2021. №26. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/396>

16. Єрмошенко А. М., Поплавська В. В. Нова політика у сфері платоспроможності страхових компаній європейського співтовариства. *Страхова справа*. 2019. №11. С.103-109.

17. Єрмошенко А.М. Методичний підхід до аналізу стресостійкості страхових компаній. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 369-377.

18. Заволока Л.О., Сіліна І.С., Колеснік Є.О. Методи управління фінансовими ризиками страхової компанії. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 2(13). С. 278-282.

19. Заїчко І. В., Білошкурська Н. В. Нормативно-правове та методичне підґрунтя визначення рівня забезпечення і регулювання фінансової безпеки підприємств та держави. *Економіка та суспільство*. 2021. №34. С.128-134
20. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
21. Клепікова О. А., Поліщук С. О., Сарамков О. А., Нечай Д. В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2019. Вип. 96. С. 80-94
22. Корват О.В., Мамедов Н.К. Теоретичні аспекти управління страховою компанією. *Modern Scientific Challenges and Trends: a collection scientific works of the International scientific conference (Warsaw, 28th april, 2018)*. Warsaw: Sp. z o. o. «iScience», 2018. С.32-35.
23. Корват О.В., Мамедов Н.К. Управління доходами страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.64>
24. Король С. Оптимізація фінансової стійкості страхових компаній як запорука сценаріїв їх розвитку. *Економічний аналіз*. 2021 рік. Том 31. № 1. С.306-312. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1937/6565656987>
25. Кравчук Н. Я., Колісник О. Я., Мелих О. Ю. Фінансова безпека : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Вектор, 2010. 277 с.
26. Кривенцова А. М., Павловська О. В. Оцінювання фінансової стійкості страхових компаній – зарубіжний досвід для України. *Європейські перспективи*. 2016. №2. С. 138-147
27. Курига І. В., Ларіонова К. Л. Теоретичні основи управління фінансовою стійкістю страхових компаній. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених. 2021. С.52-54
28. Литвин А.В. Розробка дерев рішень для прогнозування фінансової

кризи в страхових компаніях України. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2015. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6795/Lytvyn_Rozrobka_derev%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y

29. Лобова О.М., Ломоносов Д.С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. *Економіка та держава*. №3/2020. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2020/19.pdf

30. Лондар С. Л., Шірінян Л. В. Європейський досвід фінансового регулювання страхового ринку. *Наукові праці НДФІ*. 2014. Вип.1(54). С.89-102.

31. Мельник Т.А. Оцінка платоспроможності страхової компанії. *Наукові записки*. 2019. № 21. С. 15-21.

32. Моташко Т.П. Державне регулювання страхової діяльності: теоретичний аспект / Т.П. Моташко // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2014.- № 12.- С. 25-28

33. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. Архів. 2021. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytokstrakhovoho-rynku-Ukrainy.html>

34. Національний банк України. Наглядова статистика. Показники діяльності учасників ринку небанківських фінансових послуг. 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#6>

35. Офіційний сайт ПрАТ «СК «ПРОВІДНА». Дані фінансової звітності. URL: <https://providna.ua/>

36. Офіційний сайт СК «Універсальна». Дані фінансової звітності. URL: <http://universalna.com/>

37. Офіційний сайт СК «УНІКА». Дані фінансової звітності. URL: <http://unika.ua>

38. Павленко О. П. Оцінка ефективності страхової діяльності в умовах сталого розвитку. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. Серія «Економіка АПК». 2021. № 28. С.84-89. URL:

<http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/5175>

39. Пікус Р. В., Балицька М. В. Характеристика джерел забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Фінансові послуги*. 2017. № 1. С. 2-5.

40. План підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2022 рік / Національний банк України : офіційний сайт. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/06122021_883-no_plan2022

41. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізаційних змін: теорія, методологія, практика. Миколаїв : МНАУ, 2019. 536 с.

42. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В., Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 119-126. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-17).

43. Приступа Л. А., Гензера О. О., Мельничук О. С. Актуальні аспекти оцінювання ефективності системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: збірник наукових статей за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю (11-12 квітня 2019 р.). Частина 1. Дніпро: НМетАУ, 2019. С. 429-434

44. Приступа Л. А., Мельничук О. С. Теоретичні засади системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (25 лютого 2019 р.; м. Київ) / відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. С.160-164.

45. Приступа Л.А. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії як базис управлінської діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 16-22.

46. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.09.2019 № № 79-IX. Редакція від 28.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

47. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку

рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>

48. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика та визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 23.02.2016 р. № 396. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0417-16>

49. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 07.06.2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18>

50. Про страхування: Закон України від 7.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

51. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2007 № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

52. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 06.09.2019 р. № 1069-2. URL: https://ips.ligazakon.net/document/II00420I?ed=2019_09_12

53. Сайт міжнародного рейтингового агентства Standard and Poor's. URL: <http://www.standardandpoors.ru>

54. Світлична О. С. Актуальні проблеми рейтингування страхових компаній. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2010. № 691. С. 210-217.

55. Семенча І.Є., Уаба А.Е. Аналіз сучасного стану трансформаційних змін на страховому ринку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. Вип. 39. С. 141-146. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-25>

56. Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2019. № 10. С. 219-228.

57. Сич О. А., Павлосюк Х. П. Оцінка фінансової стійкості страхових компаній. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. №10. С.101. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/10/101.pdf>

58. Субачов І. І., Олійник В. А., Терещенко Т. Є., Заволока Є. О. Розвиток страхового ринку в Україні як фактору фінансової стабільності економіки. *Фінанси України*. 2019. № 17. С.137-140

59. Супрун Н. В., Петрішина Т. О. Проблеми впровадження системи Solvency II у діяльність українських страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22. Ч. 3. С. 77-81. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/21.pdf.

60. Ткаченко К. В., Паска І. М. Ткаченко К. В., Методичні підходи до оптимізації портфеля послуг страхової компанії. *Економіка та управління АПК*. 2021. № 2. С.164-172

61. Черняхівський В. Регуляторні вимоги до європейських страховиків будуть пом'якшені. Які кроки необхідно зробити Україні? *НВ Бізнес*. Київ, 2020. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/zakon-pro-strahuvannya-chomu-ne-mozhna-kopiyuvatiyevropeyski-direktivi-50068951.html>

62. Чкан І. О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий огляд*. 2014. Том 2. №1. URL: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/68>

63. Шинкаренко О.М., Бразілій Н.М. Методичні аспекти аналізу фінансових результатів страхових компаній. *Наукові праці Кіровоградського*

національного технічного університету. *Економічні науки*. 2015. Вип. 28. С. 164-173.

64. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 9 (75). С.173-178.

65. Шпирко В. В. Методи та моделі оцінювання банкрутства : Дис... канд. екон. наук: 08.00.11 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка Київ, 2012, С.185

66. Alawode A. What is Financial Stability? *Financial Stability Paper Series*. 2018. 26 p.

67. Cristea M., Dracea R., Domnisoru S. Economy and Business: Aspects feasible to insurance companies on European level regarding the managing insolvency risk. *Bulgarian Journal of International Research Publications*. 2019. URL: <http://www.economy-business.eu/volume-4/economy-4-14.sw>

68. Jobst A., Sugimoto N., Broszeit T. Macroprudential Solvency Stress Testing of the Insurance Sector. *IMF Working Paper*. WP/14/133. 2019. 84 p.

69. On the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II): Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council from 25.11.2009. Amended from 13.01.2019. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0138&from=EN>

70. The European Commission. Insurance Guarantee Schemes. White Paper, 2010. P.1-8. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0370:FIN:LV:PDF>

71. UK Parliament. The Solvency II Directive and its impact on the UK Insurance Industry: Bank of England Response to the Committee's Third Report of session 2017-19. 2021. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmtreasy/863/86304.htm>

72. Willett A.H. The Economic Theory of Risk Insurance. University of Pennsylvania Press.. 2011. p.6.

73. Ziemele J. Voronova I. Financial stability of the EU's insurance companies. *Economics and management*. 2019. Vol.18(3). p. 436-448. URL: <http://dx.doi.org/10.5755/j01.em.18.3.4780>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Провідна» за 2019 рік

Позначка	Звітний рік	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зарезервовані (накопичені) кошти	1400	29 541	51 771
Виплати до місцевих податкових органів	1401	0	0
Капітал у довіреність	1402	2 263	2 199
Додатковий капітал	1410	597 513	679 067
Балансовий добуток	1411	597 513	679 067
Надлишок курсових різниць	1412	0	0
Резервовий капітал	1415	468	468
Недостаточний прокурор (недостаток збитків)	1420	51 574	52 537
Недостаточний капітал	1425	10	10
Висхідний капітал	1430	10	10
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	23 291	125 922
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	716	636
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	1 752
Довгострокові забезпечення	1520	5 499	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	311 941	349 487
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	81 139	131 984
резерв незароблених премій	1533	230 802	217 503
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Привзовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	318 156	351 875
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	4 097
товари, роботи, послуги	1615	851	408
розрахунками з бюджетом	1620	3 423	3 502
розрахунками з урядом	1630	0	0
з іншими розрахунками	1635	0	0
страховими зобов'язаннями	1640	11 917	14 340
Поточні кредиторські	1645	34	0
Доходи майбутніх періодів	1650	0	0
Відстрочені податкові доходи від податкоплатців	1655	0	0
Інші поточні зобов'язання	1660	405	50
Усього за розділом III	1695	16 623	18 267
IV. Інші активи, зобов'язання і некореспондентні активи			
Утримування для продажу та групи майбутніх	1700	0	0
Інші активи, зобов'язання та некореспондентні активи	1705	0	0
Усього	1790	384 120	474 154

Продовження додатку А

Таблиця А2

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Провідна» за 2019 рік

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	Код за ДКУД	
		1801003	
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	767 106	761 381
Премії підписані, валова сума	2011	758 412	757 068
Премії, передані у перестраховування	2012	(4 236)	(5 642)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	13 299	9 733
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	369	222
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(92 606)	(106 763)
Чисті понесені збиття за страховими виплатами	2070	(482 511)	(496 900)
Валовий:			
прибуток	2090	191 989	157 718
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	46 884	10 104
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	50 845	10 105
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	3 961	1
Інші операційні доходи	2120	85 813	116 963
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, виражених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(47 818)	(65 734)
Витрати на збут	2150	(163)	(278)
Інші операційні витрати	2180	(183 981)	(313 258)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(1 044)	(114 693)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від фінансових інвестицій	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1 357)	(0)
Витрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2260	(454)	(115 483)
Привласнення частки в дочірній компанії на момент реєстрації	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	431	0
збиток	2295	(0)	(225 619)
Витрати (доходи) і податки на прибуток	2300	22 215	22 284
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(21 589)	(24 903)

Продовження додатку А

Продовження таблиці А2

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	444	164
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	444	164
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(80)	(30)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	364	134
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	22 253	248 037

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 681	4 240
Витрати на оплату праці	2505	95 491	105 959
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 851	25 037
Амортизація	2515	9 386	3 578
Інші операційні витрати	2520	725 554	854 223
Разом	2550	853 963	993 037

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньозважена кількість простих акцій	2600	0	0
Середньозважена середньозважена кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Продовження додатку А

Таблиця АЗ

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Провідна» за 2020 рік

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 29.12.2020 р.
Форма №1

Назва	Код за ДКУД	1801001	
		1801001	1801001
Гроші та їх еквіваленти	1165	149 060	149 060
Готівка	1166	0	0
Розуміння банків	1167	0	0
Виплати майбутніх періодів	1173	0	0
Частина грошових коштів у страхових резервах у наступних роках	1183	0	0
резервах довгострокових страхових фондів	1183	0	0
резервах збитків або резервах на майбутній збиток	1184	0	0
резервах наступних періодів	1185	0	0
інших страхових резервах	1186	0	0
Часті обороти за період	1193	0	0
Усього за розділом II	1195	149 060	149 060
III. Необоротні активи, утримувані для збуту на довгостроковий період	1200	0	0
Усього	1200	149 060	149 060
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 620	6 327
первісна вартість	1001	16 957	18 049
накопичена амортизація	1002	(10 337)	(11 722)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	14 563	17 564
первісна вартість	1011	66 167	63 475
знос	1012	(51 604)	(45 821)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	629	595
інші фінансові інвестиції	1035	182 333	182 196
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	260 856	260 267
II. Обороти за період			
Залишок	1100	560	576
Виробничі витрати	1101	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1102	0	0
Витрати на збут	1103	0	0
Відстрочені	1104	0	0
Відстрочені податкові витрати	1110	0	0
Відстрочені податкові витрати	1115	0	0
Відстрочені податкові витрати	1120	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість за виробничими витратами	1125	140 081	201 140
Довгострокова дебіторська заборгованість за виробничими витратами	1130	0	0
збитків	1135	1 385	662
у наступних періодах	1138	0	0
збитків наступних періодів	1140	1 554	545
збитків наступних періодів	1145	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових фондах	1155	9 967	11 907
Відстрочені податкові витрати	1160	0	175 067

Продовження додатку А

Продовження таблиці А3

Назва	30.09.2020	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зарезервовані (накопичені) кошти	1100	91 311	91 311
Виплати до недержавних пенсійних установ (пенсионних фондів)	1101	0	0
Капітал у довіреність	1105	2 399	4 276
Додатковий капітал	1110	679 067	679 067
Резервний фонд	1111	0	0
Надходження курсових різниць	1112	0	0
Резервний капітал	1115	408	408
Необоротні активи пропущені (незаплатені внески)	1120	439 634	439 634
Необоротний капітал	1125	10	10
Інструменти капіталу	1130	10	10
Чисті резерви	1135	0	0
Усього за розділом I	1190	121 912	121 194
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені платежі за кредитом	1200	530	919
Поточні зобов'язання	1205	0	0
Довгострокові кредитні кошти	1210	0	0
Відстрочені платежі за кредитом	1215	1 350	4 120
Довгострокові зобов'язання	1220	0	0
Довгострокові зобов'язання за кредитом персоналу	1221	0	0
Платежі за страхуванням	1225	0	0
Відстрочені платежі	1230	0	0
Страхування резерви	1235	0	0
У тому числі:			
резерв застрахованих осіб/кошти	1231	0	0
резерв застрахованих осіб/накопичені кошти	1232	0	0
резерв застрахованих осіб/страхові платежі	1233	0	0
інші страхові резерви	1234	0	0
Чисті платежі за кредитом	1235	0	0
Поточні фонди	1240	0	0
Резерв на виплату пенсій застрахованим	1245	0	0
Усього за розділом II	1290	151 879	175 913
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	4 097	4 096
товари, роботи, послуги	1615	408	820
розрахунками з бюджетом	1620	3 502	4 466
у тому числі з податку на прибуток	1621	3 502	4 466
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	2 848	3 936
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	11 751
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	60	23
Усього за розділом III	1695	25 262	47 219
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	574 089	715 310

Продовження додатку А

Таблиця А4

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Провідна» за 2020 рік

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік
Форма №2

1 Фінансові результати

→

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За звітний період поширеного року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	806 373	767 106
Премії підписані, валова сума	2011	841 116	758 412
Премії, переказані у перестраховувачів	2012	(3 515)	(4 236)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	31 236	-13 299
Зміна частки перестраховувачів у резерві незароблених премій	2014	8	-369
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(89 394)	(92 606)
Чисті повнесени збитки за страховими виплатами	2070	(480 750)	(482 511)
Валовий: прибуток	2090	236 229	191 989
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	10 992	-46 884
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	10 070	-50 845
Зміна частки перестраховувачів в інших страхових резервах	2112	922	3 961
Інші операційні доходи	2120	47 513	85 813
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(47 651)	(47 818)
Витрати на збут	2150	(420)	(163)
Інші операційні витрати	2180	(154 438)	(183 981)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	92 225	0
збиток	2195	(0)	(1 044)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	27 823	3 370
Інші доходи	2240	128	315
Дохід від безкоштовної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(996)	(1 337)
Витрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(104)	(454)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	119 076	850
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-25 227	-22 739
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	93 849	0
збиток	2355	(0)	(21 859)

Продовження додатку А

Продовження таблиці А4

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Додаток (ушкода) необоротних активів	2400	1 679	-444
Додаток (ушкода) фінансових інструментів	2405	0	0
Надходження курсової різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1 679	-444
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(302)	(-80)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 377	-364
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	95 226	-22 253

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 691	2 681
Витрати на оплату праці	2505	107 969	95 491
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 375	20 851
Амортизація	2515	8 605	9 386
Інші операційні витрати	2520	622 021	725 554
Разом	2550	761 661	853 963

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000

Скоригований чистий дохід (збиток) на одну просту акцію

Додаток на одну просту акцію

Джерело: Фінансова звітність ПрАТ СК «Провідна» за період 2018-2020 рр.

Додаток Б

Таблиця Б1

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Універсальна» за 2019 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9 862	11 986
первісна вартість	1001	23 445	24 668
накопичена амортизація	1002	13 583	12 682
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	64 318	63 926
первісна вартість	1011	110 378	102 977
знос	1012	46 060	39 051
Інвестиційна нерухомість	1015	2 191	9 865
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	6 114	9 865
Знос інвестиційної нерухомості	1017	3 923	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	2 199	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	110 920	153 950
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	14 450	20 453
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	203 940	260 180
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	693	669
Виробничі запаси	1101	693	669
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	104 487	148 227
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2 852	8
з бюджетом	1135	1 481	470
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2 937	3 264
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	103 919	35 591
Поточні фінансові інвестиції	1160	225 761	330 631
Гроші та їх еквіваленти	1165	185 835	129 549
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	185 835	129 549
Витрати майбутніх періодів	1170	42	254
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	85 647	110 833
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	30 779	45 338
резервах незароблених премій	1183	54 867	65 495
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	713 654	759 496
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	917 594	1 019 676

Продовження додатку Б

Продовження таблиці Б1

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	917 594	1 019 676

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	192 700	192 700
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	10 133	5 501
Додатковий капітал	1410	211 427	211 427
Емісійний дохід	1411	211 427	211 427
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	4 093	4 093
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(150 265)	(142 174)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	268 088	271 547
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	13 496	4 907
Довгострокові забезпечення	1520	5 643	7 848
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	5 643	7 848
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	476 314	598 309
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	118 978	143 629
резерв незароблених премій	1533	357 336	454 680
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	495 453	611 064
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	5 682	3 235
товари, роботи, послуги	1615	970	155
розрахунками з бюджетом	1620	9 403	5 881
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	5 869
розрахунками зі страхування	1625	110	-
розрахунками з оплати праці	1630	9 911	8 627
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	126 637	113 035
Поточні забезпечення	1660	1 202	3 854
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	138	2 270
Усього за розділом III	1695	154 053	137 065
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	917 594	1 019 676

Продовження додатку Б

Таблиця Б2

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Універсальна» за 2019 рік

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	684 079	546 926
премії підписані, валова сума	2011	949 633	826 326
премії, передані у перестрахування	2012	178 837	136 380
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	97 344	161 036
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	10 627	18 016
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	244 573	194 725
Валовий:			
прибуток	2090	439 506	352 201
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(15 832)	(13 722)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(30 391)	60 861
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	14 559	(74 583)
Інші операційні доходи	2120	8 647	71 865
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(80 829)	(67 255)
Витрати на збут	2150	(257 468)	(276 233)
Інші операційні витрати	2180	(109 612)	(64 219)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	2 637
збиток	2195	(15 588)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	43 200	24 789
Інші доходи	2240	8 696	407
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(4 551)	(493)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(862)	(5 771)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	30 895	21 569
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(27 436)	(24 929)

Продовження додатку Б

Продовження таблиці Б2

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 459	-
збиток	2355	(-)	(3 360)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	(713)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	(713)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	(713)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 459	(4 073)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 611	2 199
Витрати на оплату праці	2505	58 166	48 066
Відрахування на соціальні заходи	2510	8 121	6 110
Амортизація	2515	13 057	7 302
Інші операційні витрати	2520	350 122	330 308
Разом	2550	432 077	393 985

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	192700	192700
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	192700	192700
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	17,95018	(17,43643)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	17,95018	(17,43643)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Продовження додатку Б

Таблиця Б3

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Універсальна» за 2020 рік

ПрАТ «СК «УНІВЕРСАЛЬНА» Звіт про фінансовий стан				
		31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року (скориговано, Примітка 3)	
<i>У тисячах українських гривень</i>	Прим.			
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	73,962		130,604
Депозити в банках	8	456,427		320,216
Інвестиції у боргові цінні папери	9	65,741		10,000
Фінансові активи, доступні для продажу		715		2,044
Дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за страховою діяльністю	10	194,709		208,923
Частка перестраховиків у резерві незароблених премій	20	65,462		65,495
Частка перестраховиків у резерві на покриття збитків	20	35,238		45,338
Відстрочені аквізиційні витрати	23	149,754		153,950
Інвестиційна нерухомість	11	11,152		9,865
Обладнання та інші основні засоби	12	60,049		63,926
Нематеріальні активи	13	12,624		11,986
Передоплата з податку на прибуток		-		-
Відстрочений податковий актив	26	-		-
Інші активи	14	5,043		9,073
ВСЬОГО АКТИВІВ		1,130,876	1,031,420	935,656
КАПІТАЛ				
Зареєстрований капітал	21	192,700	192,700	192,700
Емісійний дохід	21	-	211,427	211,427
Резервний капітал		4,093	4,093	4,093
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		158,575	(124,929)	(122,068)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		355,368	283,291	286,152
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Резерв незароблених премій, загальна сума	20	486,541	454,680	357,336
Резерв на покриття збитків, загальна сума	20	132,660	143,629	118,978
Суми, що підлягають сплаті перестраховикам	16	50,649	46,386	35,170
Суми, що підлягають сплаті страховим агентам та власникам страхових полісів	17	63,316	66,650	91,468
Зобов'язання з оренди	18	9,833	8,142	19,178
Поточне зобов'язання з податку на прибуток та податку на дохід за договорами страхування	15	8,588	5,869	-
Забезпечення та інші зобов'язання	19	23,921	22,773	27,374
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		775,508	748,129	649,504
ВСЬОГО КАПІТАЛУ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		1,130,876	1,031,420	935,656

Продовження додатку Б

Таблиця Б4

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Універсальна» за 2020 рік

ПрАТ «СК «УНІВЕРСАЛЬНА»**Звіт про фінансові результати та сукупний дохід**

<i>У тисячах українських гривень</i>	<i>Прим.</i>	2020 рік	2019 рік (скориговано, Примітка 3)
Премії підписані, загальна сума	22	953,829	949,633
Премії, передані у перестраховування	22	(140,645)	(178,837)
Чисті страхові премії		813,184	770,796
Зміна резерву незароблених премій, загальна сума	22	(31,861)	(97,344)
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	22	(32)	10,627
Чиста зміна у резерві незароблених премій		(31,893)	(86,717)
Чисті зароблені страхові премії		781,291	684,079
Страхові відшкодування, загальна сума	22	(328,292)	(540,113)
Страхові відшкодування, отримані від перестраховиків	22	24,989	271,904
Дохід за регресами	22	16,588	11,198
Чисті страхові відшкодування		(286,715)	(257,011)
Зміни резервів на покриття збитків, загальна сума	22	10,969	(24,651)
Зміна частки перестраховиків у резервах на покриття збитків	22	(10,100)	14,559
Чиста сума понесених витрат на страхові відшкодування		(285,846)	(267,103)
Аквізиційні витрати	22, 23	(303,329)	(257,468)
Інші витрати страхової діяльності	22	(8,645)	(5,484)
Результат від страхової діяльності до вирахування адміністративних та інших операційних витрат на страхову діяльність		183,471	154,024
Інвестиційні доходи	24	49,496	45,745
Інвестиційні витрати	24	(2,309)	(1,252)
Адміністративні та інші операційні витрати	25	(133,286)	(144,830)
Прибуток за вирахуванням збитку/(збиток за вирахуванням прибутку) від курсових різниць		13,488	(31,959)
Фінансові витрати		(1,031)	(4,551)
Збиток від переоцінки фінансових активів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		(2,282)	(316)
Інші доходи		4,907	15,301
Інші витрати		(417)	(1,267)
Прибуток до оподаткування		112,037	30,895
Витрати з податку на дохід за договорами страхування	26	(24,536)	(23,142)
Витрати з податку на прибуток	26	(15,424)	(2,199)
ПРИБУТОК ЗА РІК		72,077	5,554
ВСЬОГО СУКУПНОГО ДОХОДУ ЗА РІК		72,077	5,554

Джерело: Фінансова звітність ПрАТ «СК «Універсальна» за період 2018-2020 рр.

Додаток В

Таблиця В1

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Уніка» за 2019 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	17 307	19 370
первісна вартість	1001	33 075	39 278
накопичена амортизація	1002	15 768	19 908
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	27 802	29 858
первісна вартість	1011	54 107	62 003
знос	1012	26 305	32 145
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	273 875	134 893
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	466	432
Відстрочені податкові активи	1045	14 993	19 911
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	148 243	144 964
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	29 441	52 179
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	512 127	401 607
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 389	1 177
Виробничі запаси	1101	1 389	1 177
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	961 098	191 100
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	28 186	12 141
з бюджетом	1135	66	5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	25 986	35 509
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90 465	43 913
Поточні фінансові інвестиції	1160	612 765	960 707
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 142	30 387
Готівка	1166	25	-
Рахунки в банках	1167	89 117	30 387
Витрати майбутніх періодів	1170	882	1 014
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	1 052 365	754 653
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	939 481	660 753
резервах незароблених премій	1183	112 884	93 900

Продовження додатку В

Продовження таблиці В1

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 862 344	2 030 606
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 374 471	2 432 213

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-2 701	11 644
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	242 219	326 830
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	430 785	529 741
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 780 279	1 602 357
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	1 137 328	845 879
резерв незароблених премій	1533	642 951	756 478
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 780 279	1 602 357
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	19 163	15 419
розрахунками з бюджетом	1620	19 215	14 177
у тому числі з податку на прибуток	1621	14 611	13 681
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	78	63
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	39 312	32 917
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	1 051 238	215 187
Поточні забезпечення	1660	11 450	12 820
Доходи майбутніх періодів	1665	4 034	5 363
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	18 917	4 169
Усього за розділом III	1695	1 163 407	300 115
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 374 471	2 432 213

Продовження додатку В

Таблиця В2

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Уніка» за 2019 рік

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 754 596	1 446 445
премії підписані, валова сума	2011	2 152 170	2 041 616
премії, передані у перестраховання	2012	265 063	424 957
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	113 527	55 020
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(18 984)	(115 194)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	852 988	714 228
Валовий:			
прибуток	2090	901 608	732 217
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	12 721	(85 654)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	291 449	(836 155)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(278 728)	750 501
Інші операційні доходи	2120	2 796	39 042
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(339 291)	(290 232)
Витрати на збут	2150	(475 060)	(429 771)
Інші операційні витрати	2180	(93 824)	(6 533)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	8 950	-
збиток	2195	(-)	(40 931)
Доход від участі в капіталі	2200	726	726
Інші фінансові доходи	2220	120 302	84 925
Інші доходи	2240	2 104	2 861
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(227)	(6 700)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(626)	(355)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку В

Продовження таблиці В2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	131 229	40 526
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(42 241)	(15 375)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	88 988	25 151
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	14 345	(5 598)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	14 345	(5 598)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	14 345	(5 598)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	103 333	19 553

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 514	4 299
Витрати на оплату праці	2505	205 609	136 799
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 229	23 966
Амортизація	2515	9 980	8 869
Інші операційні витрати	2520	1 503 831	1 313 326
Разом	2550	1 761 163	1 487 259

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	22 893,74839	6 470,54284
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	22 893,74839	6 470,54284
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	1 106,00000

Продовження додатку В

Таблиця В3

Звіт про фінансовий стан страхової компанії «Уніка» за 2020 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	19 370	22 288
первісна вартість	1001	39 278	44 063
накопичена амортизація	1002	19 908	21 775
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	29 858	68 179
первісна вартість	1011	62 003	106 590
знос	1012	32 145	38 411
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	134 893	381 136
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	432	-
Відстрочені податкові активи	1045	19 911	208
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	144 964	174 253
Залишок копій у централізованих страхових резервних фондах	1065	52 179	56 473
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	401 607	702 537
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 177	1 198
Виробничі запаси	1101	1 177	1 198
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	191 100	312 264
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	12 141	72 680
з бюджетом	1135	5	412
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	35 509	129 292
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	43 913	20 286
Поточні фінансові інвестиції	1160	960 707	1 079 768
Гроші та їх еквіваленти	1165	30 387	30 663
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	30 387	30 663
Витрати майбутніх періодів	1170	1 014	147
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	754 653	255 406
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	660 753	147 046
резервах незароблених премій	1183	93 900	108 360
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 030 606	1 902 116
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 432 213	2 604 653

Продовження додатку В

Продовження таблиці В3

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	11 644	-946
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	326 830	605 148
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	529 741	795 469
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	25 242
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 602 357	1 242 305
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	845 879	351 845
резерв незароблених премій	1533	756 478	890 460
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 602 357	1 267 547
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	8 623
товари, роботи, послуги	1615	15 419	46 499
розрахунками з бюджетом	1620	14 177	25 316
у тому числі з податку на прибуток	1621	13 681	25 045
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	63	84
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	32 917	44 397
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	215 187	395 074
Поточні забезпечення	1660	12 820	21 644
Доходи майбутніх періодів	1665	5 363	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 169	-
Усього за розділом III	1695	300 115	541 637
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 432 213	2 604 653

Продовження додатку В

Таблиця В4

Звіт про фінансові результати страхової компанії «Уніка» за 2020 рік

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 054 706	1 754 596
премії підписані, валова сума	2011	2 495 571	2 152 170
премії, передані у перестрахування	2012	321 343	265 063
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	133 982	113 527
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	14 460	(18 984)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	908 741	852 988
Валовий:			
прибуток	2090	1 145 965	901 608
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(19 673)	12 721
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	494 034	291 449
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(513 707)	(278 728)
Інші операційні доходи	2120	146 391	2 796
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(350 775)	(339 291)
Витрати на збут	2150	(548 737)	(475 060)
Інші операційні витрати	2180	(90 962)	(93 824)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	282 209	8 950
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	726
Інші фінансові доходи	2220	164 864	120 302
Інші доходи	2240	18 660	2 104
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(227)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(28 022)	(626)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку В

Продовження таблиці В4

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	437 711	131 229
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(135 707)	(42 241)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	302 004	88 988
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	(12 590)	14 345
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(12 590)	14 345
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(12 590)	14 345
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	289 414	103 333

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 362	3 514
Витрати на оплату праці	2505	207 892	205 609
Відрахування на соціальні заходи	2510	43 371	38 229
Амортизація	2515	13 952	9 980
Інші операційні витрати	2520	1 649 311	1 503 831
Разом	2550	1 918 888	1 761 163

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	77 695,90944	22 893,74839
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	77 695,90944	22 893,74839
Дивіденди на одну просту акцію	2650	6 094,00000	-

Джерело: Фінансова звітність ПрАТ «СК «Уніка» за період 2018-2020 рр.